

Sipoon lukio

<i>Rehtori</i>	<i>Juha Kujanpää</i> 050 341 2383 juha.kujanpaa@sipoo.fi
<i>Apulaisrehtori</i>	<i>Satu Skogster</i> 050 341 2363 satu.skogster@sipoo.fi
<i>Opinto-ohjaus</i>	<i>Mari Ala-Krekola</i> 040 191 4469 mari.ala-krekola@sipoo.fi
<i>Opintosihtööri</i>	<i>Jörgen Löfgren</i> 040 191 4577 jorgen.lofgren@sipoo.fi
<i>Oppilaitosisäntä</i>	<i>Jyrki Penttinen</i> 050 383 1597 jyrki.penttinen@sipoo.fi
<i>Opettajainhuone</i>	<i>p. 040 191 6085</i>

Iso kylätie 14
04130 Sipoo
etunimi.sukunimi@sipoo.fi
www.sipoo.fi/sipoonlukio

kuva Erja Leinonen

kansi Vili Lehtisalo

Sisällysluettelo:

OPISKELIJALLE.....	4	OSALLISTUMISOIKEUS.....	21
SIPOON LUKION OPETTAJAT	6	ERITYISJÄRJESTELYJEN HAKEMINEN.....	22
SIPOON LUKION HENKILÖKUNTA.....	7	AJANKOHTAISTA YO-TUTKINNOSTA.....	22
RYHMÄNOHJAAJAT	7	YLIOPPILASTUTKINNON KIELTEN KOKEET	23
ENTERIN JÄRJESTYSSÄÄNNÖT.....	8	KOESALISSA KÄYTTÄYTYMINEN	23
OPISKELUA KOSKEVIA KÄYTÄNTEITÄ.....	9	TODISTUKSET.....	23
POISSAOLOT.....	9	<i>Ylioppilastutkintotodistus .....</i>	<i>23</i>
OPPITUNNILLA KÄYTTÄYTYMINEN	10	<i>Muut todistukset .....</i>	<i>23</i>
OPPITUNNILTA MYÖHÄSTYMINEN	10	OPPIKIRJAT LV. 2022 – 2023	24
VILPPI JA VILPIN YRITYS.....	10	YLEISIÄ KÄYTÄNNÖN ASIOITA	26
KOULUN YHTEISET JUHLAT JA MUUT TILAISUUDET	11	WILMA	26
LUKION TUNTIJAKO	11	TIETOKONESOPIMUS	26
SIPOON LUKION TUNTIJAKO LOPS 2016 PERUSTEIDEN	12	OPISKELIJAKUNTA.....	27
MUKAISESTI.....	12	TUTORIT	27
SIPOON LUKION TUNTIJAKO LOPS 2021 PERUSTEIDEN	13	LUKION ULKO-OVET / AVAIMET	27
MUKAISESTI.....	13	ERITYISRUOKAVALIO.....	27
OPETUSJÄRJESTELYT.....	14	OPISKELUSOSIAALISET EDUT JA OPISKELIJAHUOLLON	27
JAKSOTUS JA OPPIMÄÄRIEN KURSSIMUOTO.....	14	PALVELUT	27
LUKION SUORITTAMISEN KESTO.....	14	OPINTOTUKI.....	27
OPPIMÄÄRÄN SUORITTAMINEN.....	14	OPISKELUVÄLINEET	27
OPINTOJAKSOJEN SUORITTAMINEN	14	KOULURUOKAILU JA KOULUMATKAT	27
OPINTOJAKSOILLE ILMOITTAUTUMINEN	15	LUKION ERITYISOPETTAJA	28
VALINTOJEN TARKISTAMINEN.....	15	OPISKELUTERVEYDENHUOLTO	28
TUKIOPETUS.....	16	HAMMASHOITO	28
ITSENÄINEN TAI OHJATTU ITSENÄINEN OPISKELU	16	LUKION KURAATTORI JA PSYKOLOGI	28
OPISKELUN LOPETTAMINEN/ KESKEYTTÄMINEN	16	ENTERIN YHTEISTOIMINTA	29
OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI.....	17	SIPOON LUKION SENIORIT RY	29
TAVOITTEET	17	AIKOJEN SIVUT	30
ARVIOINTIVIIKOT.....	17	LUKION TYÖAJAT LV. 2022 – 2023	30
OSALLISTUMINEN KOETILAISUUTEEN TAI ARVIOINTIVIIKON		JAKSOTUS LV. 2022 – 2023.....	30
OHJELMAAN	17	TUNTIKAAVIO	30
OPINTOJAKSON UUELLEEN SUORITTAMINEN	17	PÄIVITTÄINEN AIKATAULU	31
UUSINTA- JA SUORITUSTILAISUUDET	17	UUSINTAKUULUSTELUT	31
KOKEIDEN PALAUTUSPÄIVÄT.....	18	VANHEMPAINILLAT	31
YHDEN OPINTOJAKSON ARVIOINTI.....	18	AVOIMET OVET 9. LUOKKALAISILLE.....	31
OPPIMÄÄRÄN ARVIOINTI	19	YLIOPPILASKIRJOITUKSET SYKSY 2022	32
LUKION OPPIMÄÄRÄN SUORITUS	20	YLIOPPILASKIRJOITUKSET KEVÄT 2023	32
PÄÄTTÖTODISTUS.....	20	LUKUJÄRJESTYS JA OPINTOJEN SUUNNITTELU.....	33
OPINTOJEN HYVÄKSI LUKEMINEN.....	20	ARVOSANAT WILMASSA (VIIMEISTÄÄN):.....	33
YLIOPPILASTUTKINNOSTA	21	I. JAKSON OPINTOTARJOTIN	34
		II. JAKSON OPINTOTARJOTIN	35
		III. JAKSON OPINTOTARJOTIN	36
		IV. JAKSON OPINTOTARJOTIN	37
		V. JAKSON OPINTOTARJOTIN	38
		OMA LUKUJÄRJESTYKSENI, JAKSOT 1-5	39
		KALENTERI	40

OPISKELIJALLE

TERVETULOA LUKIOON

Tähän oppaaseen on koottu keskeisiä lukio-opiskeluun liittyviä perustietoja ja koulumme käytäntöjä. Opinto-oppaasta löydät yhteystietomme, opintojaksotarjottimet, arvioinnin perusteet, opintojen suoritusohjeet, ylioppilastutkinnon ohjeita sekä monia tärkeitä ajankohtia. Lisätietoja saat tarvittessasi kaikilta opettajilta.

Lukio jatkaa peruskoulussa alkanutta yleisivistävää koulutustasi. Se valmentaa Sinut yliopisto- ja korkeakouluopintoihin sekä myös ammatilliseen koulutukseen. Niissä Sinulla on varmasti verratonta hyötyä lukiokoulutuksesta. Pyrimme antamaan Sinulle ainekset lisätä tietojasi ja kehittää taitojasi samalla kun kannustamme itsenäiseen ja luovaan työskentelyyn, keskustelemaan, väittelemään ja vaikuttamaan.

Opiskeluohjeita

Opiskelut etenevät joutuisasti ja tuloksellisesti, kun

- arvostat ja tuet lähimmäisiäsi
- vaalit koulun työrauhaa ja viihtyisää ympäristöä
- toimit tavoitteellisesti, itsenäisesti ja vastuullisesti
- olet utelias, haluat tietää ja osata
- kysyt, kun et tiedä

Lukiossa käsitellään laajoja asiakokonaisuuksia. Itseopiskelua on paljon, samoin kokeisiin luettavaa. Itsenäisen työn osuus kasvaa koko ajan. Opinnot rakentuvat tiiviisti ja eteneminen on nopeaa.

Lukion käyminen voi Sinusta ajoittain tuntua raskaalta. Tunnet, että et ehdi tehdä kaikkea kunnolla. Arvosanat kokeissa eivät mielestäsi osoita todellisia kykyjäsi: pystyisit parempaan, jos aika riittäisi ja jaksaisit enemmän.

Tämä on luonnollista kaikkialla, missä työskennellään suorituskyvyn ylärajoilla ja tähdätään mahdollisimman hyvään lopputulokseen.

Ennakoi tilanne ja ryhdy auttamaan itseäsi, esimerkiksi näin:

- Vältä myöhästymisiä ja aiheettomia poissaoloja.
- Käytä oppitunnit ja koulu-aika tehokkaasti: kuuntele, tee muistiinpanoja, harjoittele, osallistu, argumentoi kantasi, kysy. Minkä taakseen jättää, sen edestään löytää pitää todella paikkansa opiskeluasioissa.
- Hyvät tavat ja toisten huomioiminen luovat mukavan ja tehokkaan opiskelu-ympäristön: Pidä reput asiaankuuluvilla paikoilla ja huolehdi siitä, että kännykät ja musiikinkuuntelulaitteet ovat suljettuina oppitunnilla.
- Tee kotitehtävät joka päivä! Vältä ulkolukua, pyri ymmärtämään lukemasi. Kehitä itsellesi sopivin oppimismenetelmä. Kotitehtävien päivittäinen tekeminen on parasta kokeisiin ja arviointiviikkoon valmistautumista.
- Suunnittele kotityöskentelylläsi, muille tehtävillesi ja harrastuksillesi lukujärjestyksen tapainen aikataulu ja noudata sitä.
- Pyydä tarvittaessa tukiovetusta ja osallistu myös siihen. Tukiovetus on etu, jota me Sipoon lukiossa sinulle tarjoamme. Ole oma-aloitteinen pyytäessäsi tätä tukea opettajalta.
- Huolehdi terveydestäsi. Fyysinen kunto luo terveytesi, keskittymiskykyä ja opiskelusi perustan.
- Ota aina epäselvyyksien tai vaikeuksien ilmetessä yhteyttä opettajaan, opinto-ohjaajaan, ryhmänohjaajaan, erityisopettajaan tai rehtoriin. He auttavat ja opastavat Sinua mielellään.

Edellä mainituin tavoin lisää opiskelijan ammattitaitoa. Ammattitaito säästää aikaasi ja voimiasi: ehdit myös virkistäytyä, levätä, harrastaa, ulkoilla, seurustella. Mikään ei silti merkitse lukio-opiskelullesi niin paljon kuin koko opiskelijajoukon myönteinen ja aktiivinen henki. Sopi, toisen auttaminen ja mielipiteen kunnioittaminen, mutta myös hauskan pitäminen luovat kouluun ja ryhmään oikeaa henkeä.

Luokattomassa lukiossa laadit itsellesi oman opiskeluohjelman. Päätät suuressa määrin itse

opintojaksojen suorittamisjärjestyksestä ja määrästä. Suurimmalle osalle lukio-opiskelijoita kolme vuotta on riittävä ja rytmitykseltään sopiva aika lukion suorittamiseen. Harkitessasi opintojesi venyttämistä neljään vuoteen, keskustele asiasta ensin opinto-ohjaajan kanssa.

Olemme täällä kaikki tukenasi, rehtori, opinto-ohjaaja, opettajat ja muu henkilökunta. Pidä mielessäsi, että koulumme on juuri Sinua varten.

Lukion rehtori ja opettajat toivottavat Sinulle antoisia ja virikkeellisiä lukiovuosia sekä onnea ja menestystä opinnoissasi!

TARVITTAESSA PÄIVITÄMME OPINTO-OPASTA KOTISIVULLAMME
WWW.SIPOO.FI/SIPOONLUKIO.

SIPOON LUKION OPETTAJAT

sähköposti: etunimi.sukunimi@sipoo.fi

Juha Kujanpää FM, rehtori	matemaattiset aineet	050 341 2383
Satu Skogster FM, lehtori, apulaisrehtori	ruotsi, ranska	050 341 2363

Ala-Krekola Mari FM, opinto-ohjaaja	opinto-ohjaus	040 191 4469
Fraile Luis LitM, tuntiopettaja	liikunta	
Gröhn Tomi LitM, lehtori	liikunta	050 520 6447
Haubensack Janette FM, lehtori	biologia, maantiede, terveystieto	
Helppi Suvi FM, lehtori	matemaattiset aineet	040 529 8938
Huotari Mari TM, erityisopettaja	erityisopetus	040 167 6488
Ikäläinen Anri FM, lehtori	englanti, ruotsi, saksa	
Jussila Eero FM, lehtori	englanti, ranska	050 496 5861
Kurppa Tommi TM, lehtori	uskonto, filosofia	041 540 3568
Liikala Jenni	historia, yhteiskuntaoppi	
Linna Sinikka FM, lehtori	äidinkieli ja kirjallisuus	
Mannonen Henna FM, lehtori	äidinkieli ja kirjallisuus	050 401 8748
Mikkola Liisa FM, lehtori	historia, yhteiskuntaoppi	
Mouhu Minna MuM, KM, FM, lehtori	musiikki	040 630 8342
Nätkinniemi Harri FM, lehtori	matemaattiset aineet	
Parada Merja FM, lehtori	espanja	050 409 4327
Ruuth Ida TaM, tuntiopettaja	kuvataide	
Rämäkkö Jani FM, lehtori	matemaattiset aineet	040 172 1528
Suutala Riikka TM, lehtori	psykologia, elämäkatsomustieto	040 560 5633

SIPOON LUKION HENKILÖKUNTA

sähköposti: etunimi.sukunimi@sipoo.fi

Muu henkilökunta		
Löfgren Jörgen	opintosihteeri	040 191 4577
Penttinen Jyrki	oppilaitosisäntä	050 383 1597
Pulkinen Satu	terveydenhoitaja	050 465 1369
Kankaanpää Hanna	kuraattori	050 380 2519
Pääkkönen Rauni	psykologi	050 326 5132
Granfelt Monica	siistijä	
Miettinen Marianne	siistijä	

Ryhmänohjaajat

Jokaiselle opiskelijalle on nimetty ryhmänohjaaja, joka seuraa tarkoin opiskelijan koulunkäyntiä.

22A   **Janette Haubensack**
22B   **Anri Ikäläinen**
22C   **Tommi Kurppa**

21A   **Suvi Helppi**
21B   **Eero Jussila**
21C   **Sinikka Linna**

20A   **Henna Mannonen**
20B   **Liisa Mikkola**
19C   **Mari Ala-Krekola**

ENTERIN JÄRJESTYSSÄÄNNÖT (koskevat myös lukiokoulutusta)

Yleistä

1. Järjestysmääräykset täydentävät voimassa olevia lakeja ja asetuksia sekä Sipoon kunnan että Keudan opetusjärjestelyistä annettuja määräyksiä.
2. Nämä määräykset ovat voimassa kouluaikana, koulualueella ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa.
3. Jokainen kantaa itse vastuun opinnoistaan, perehtyy Enterin koulutustarjontaan ja hyödyntää Enterin tarjoamia ohjauspalveluja.
4. Kaikissa tilanteissa pyritään edistämään omaa ja toisten opinnoissa menestymistä ja viihtymistä.

Päivittäinen työskentely

1. Opiskelu Enterissä on kokopäiväistä lähiopiskelua koulutuksen järjestäjän päättämässä muodossa.
2. Oppitunnit alkavat ja päättyvät työjärjestyksessä ilmoitettuna ajankohtana.
3. Opiskelijoille on varattu välituntioleskelua varten koulun piha, aula, käytävät sekä kahvio. Kahvio on tarkoitettu Enterin opiskelijoille. Opiskelijoiden on kiinnitettävä huomiota kahvion siisteyteen.
4. Koulun omaisuutta käsitellään huolellisesti. Opiskelija on velvollinen korvaamaan koulun tai opiskelijatovereiden omaisuudelle joko tahallisella tai ajattelemattomalla toiminnallaan aiheuttamansa vahingon. Opiskelijan tulee oma-aloitteisesti kertoa aiheuttamastaan vahingosta oppilaitosisännälle tai tarpeen vaatiessa muulle henkilökuntaan kuuluvalla.
5. Tapaturmista ilmoitetaan niin ikään oppilaitosisännälle tai tarpeen vaatiessa jollekin koulun henkilökuntaan kuuluvalla.

6. Opiskelija käy koulua säännöllisesti, saapuu oppitunneille säännöllisesti ja suorittaa opiskeluun liittyvät tehtävät. Opiskeluun ja siihen liittyvät tehtävät oikeuttavat opiskelijan Enterin tilojen ja opiskeluvälineiden hyödyntämiseen oppituntien päätyttyä kuitenkin niin, että viimeisen oppitunnin jälkeen Enterissä työskentelee vain työtehtäviään suorittava henkilökunta.
7. Oppitunnilla kuvaaminen ja muiden tallenteiden tekeminen on sallittua vain ao. opettajan aina erikseen antamalla luvalla.
8. Henkilökohtaista lomaa anotaan etukäteen ryhmänohjaajalta tai rehtorilta. Opiskelija on kuitenkin myös tällöin itse vastuussa siitä, että opinnot tulevat suoritettua koulutuksen järjestäjän laatimien ohjeistusten mukaisesti.
9. Opiskelijaa ojennettaessa tai rangaistaessa noudatetaan lukio- ja ammatillisesta koulutuksesta voimassa olevaa asetusta.
10. Tupakkavalmisteiden, joihin myös nuuska ja sähkötupakka lukeutuvat, esilläpito, valmistus ja käyttö on kielletty oppilaitoksen alueella.
11. Päihteiden ja huumeiden hallussapito ja näiden aineiden vaikutuksen alaisena oleminen on oppilaitoksen alueella kielletty. Opettajalla ja rehtorilla on oikeus tarkastaa ja ottaa haltuun esineitä tai aineita turvallisen oppimisympäristön takaamiseksi (Lukiolaki 45§). Oppilaitos ilmoittaa aina näistä rikkomuksista eteenpäin ao. viranomaisille.

Järjestyssääntöjen rikkominen

Opettaja tai rehtori voi määrätä epäasiallisesti käyttäytyvän tai opiskelua häiritsevän opiskelijan poistumaan tunnilta.

Epäasiallisesta käytöksestä voi seurata opettajan tai rehtorin puhuttelu, opiskelijan poistaminen koulusta jäljellä olevan koulupäivän ajaksi, koulun tilaisuudesta poistaminen, yhteydenotto

kotiin, vakavissa rikkomuksissa kirjallinen varoitus tai määräaikainen koulusta erottaminen.

Päihteitä ja tupakkatuotteita koskevien sääntöjen rikkomisesta seuraa yhteydenotto viranomaisiin, huoltajaan, kirjallinen varoitus tai määräaikainen koulusta erottaminen.

OPISKELUA KOSKEVIA KÄYTÄNTEITÄ

Päivittäinen aikataulu

Tunnit Oppitunnin pituus = 75 min.

1	8.00 – 9.15
Päivänavausaika	9.15 – 9.25
2	9.25 – 10.40
Ruokatunti	10.40 – 11.10
3	11.10 – 12.25
4	12.35 – 13.50
5	13.55 – 15.10

Poissaolot

Opiskelijan velvollisuudet (Lukiolaki 30 §):

”Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijan poissaoloa koskevista menettelyistä.

Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Opiskelijan on käyttäytyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Kurinpidosta säädetään 7 luvussa.”

Poissaolot oppitunneilta ja poissaoloselvitykset

Oppitunneilta ei voi olla poissa ilman pätevää ja hyväksyttävää syytä. Kaikista poissaoloistaan opiskelijan huoltaja tai opiskelija itse (18v. täyttänyt) laatii selvityksen joko Wilmaan tai

kirjallisesti. Kirjallinen selvitys (esim. lääkärintodistus) toimitetaan oma-aloitteisesti jokaiselle opettajalle, joiden tunneilta opiskelija on ollut poissa. Selvitykseen liitetään terveystieteiden tai huoltajan allekirjoitus.

Myös täysi-ikäisten tai itsenäisesti asuvien opiskelijoiden tulee selvittää poissaolonsa. Selvitys tehdään kolmen päivän kuluessa poissaolosta tai kouluun paluusta. Aineenopettaja ryhtyy selvittämään asiaa, mikäli opiskelijalla on opintojaksolta kaksi poissaoloa. Tällöin opintojakso on automaattisesti myös vaarassa keskeytyä jo kuluvan jakson aikana. Arvosanaa opintojaksosta ei voida antaa opiskelijalle, jolla on selvittämättömiä poissaoloja.

Jos opiskelija poistuu kesken oppitunnin ilman opettajan lupaa, voi opettaja kieltää häneltä paluun oppitunnille.

Sinulla saa olla päteviä ja hyväksytyjä poissaoloja enintään kaksi yhtä opintopistettä kohti yhden opintojakson aikana. Mikäli poissaoloja sinulle tulee enemmän, opintojakso keskeytyy. Aineenopettajan luvalla perustellusta syystä opiskelija voi saada luvan jatkaa opintojaksoa. Poikkeuksia ovat pitkäaikainen sairaus ja etukäteen aineen opettajan kanssa sovitut kiinteästi opintojaksoihin liittyvät opintokäynnit tai koulun juhlien järjestelyihin liittyvät tehtävät. Jos opiskelija on pitkäaikaisesti sairaana, tulee hänen ilmoittaa poissaolostaan kouluun. Näissä poikkeustapauksissa opiskelija täydentää opintojaksoaan itsenäisillä suorituksilla opettajan ohjeiden mukaisesti.

Jos opiskelija tarvitsee vapaata, hänen on pyydettävä etukäteen siihen lupa seuraavasti:

- yksittäisen tunnin vapaan myöntää ao. opettaja
- enintään kolmen päivän vapaan myöntää ryhmänohjaaja
- kolmea päivää pidemmän vapaan myöntää rehtori

Milloin poissaolo johtuu ennalta arvaamattomasta syystä, opiskelijan tulee ilmoittaa ryhmänohjaajalleen mahdollisimman pian poissaolostaan.

Opiskelija voi itse keskeyttää opintojakson hyväksyttävästä syystä keskusteltuaan ensin

aineenopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa. Opintojakson keskeyttämisen tulee tapahtua heti opintojakson alussa, jotta tilalle voidaan valita toinen opintojakso.

Henkilökohtaiset lomat

Lomamatkat tulee tehdä koulun loma-aikoina, koska opiskelutahti on tiivis opintojakson aikana. Liit poissaolot johtavat kurssin keskeytykseen huolimatta myönnetystä lomasta. Poikkeustapauksissa henkilökohtaista lomaa voi anoa etukäteen ryhmänohjaajalta tai rehtorilta. Opiskelija on itse vastuussa siitä, että opinnot tulevat suoritettua, eikä poissaoloja kerry sallittua enemmän huolimatta myönnetystä lomasta. Arviointiviikon ajalle lomaa ei pääsääntöisesti myönnetä lainkaan.

Oppitunnilla käyttäytyminen

Kännyköiden ja muiden elektronisten laitteiden käyttö oppitunneilla ei ole sallittua muussa kuin oppimistarkoituksessa. Mikäli opiskelija kiellosta huolimatta käyttää kännykkää oppitunnilla henkilökohtaiseen viestintään, aineenopettajalla on oikeus poistaa opiskelija oppitunnilta ja merkitä poissaolleeksi. Mikäli kännykän käyttö henkilökohtaiseen viestintään on opetuksen aikana toistuvaa, voi se johtaa opintojakson keskeytymiseen.

Oppitunnit rauhoitetaan opiskelua varten, joten väli- tai hyppytunneilla pyritään toimittamaan wc-käynnit ym. omat asiat. Opiskelijan on aina pyydettävä aineenopettajalta lupa poistua opetustilasta oppitunnin aikana.

Päällysvaatteet ja päähineet säilytetään oppituntien ajan opiskelijoiden henkilökohtaisissa lokeroissa tai tuolin nojalla.

Oppitunnilta myöhästyminen

Oppitunneille saavutaan ajoissa, sillä myöhästyminen häiritsee oppitunnin kulkua ja muiden opiskelua. Mikäli opiskelija kuitenkin pätevästä syystä myöhästyy, on hänen odotettava käytävässä oven ulkopuolella tunnille pääsyä. Aineenopettaja avaa oven myöhästyneelle, kun se parhaiten tunnin kulkuun sopii.

Kolmesta oppitunnilta myöhästymisestä seuraa joka tapauksessa yksi poissaolomerkintä Wilmaan. Toistuva oppitunneilta myöhästyminen johtaa opintojakson keskeytykseen.

Vilppi ja vilpin yritys

Vilpiksi katsotaan esim. koevilppi, toisen tutkielman tai sen osien kopiointi suoraan Internetistä tai muusta lähteestä.

Plagioinnista ja muusta vilpin yrityksestä tai avunannosta vilppiin / plagiointiin seuraa aina lievimmillään kirjallinen varoitus ja tehtävän mitätöinti. Toistuva vilppi / plagiointi voi johtaa opinto-oikeuden määräaikaiseen menettämiseen. Mikäli opiskelija toistuvasti plagioi tai muulla tavoin toimii vilpillisesti, menettää hän opinto-oikeuden.

Mikäli vilppi tai plagiointi on oleellinen osa opintojakson suorittamista tai tapahtuu opintojakson kokeissa, opintojakso jätetään kokonaan arvioimatta. Tällöin opintojakso on käytävä kokonaan uudelleen ilman mahdollisuutta itsenäiseen suorittamiseen tai uusintakokeeseen

Kännykät, kellot ja muut elektroniset laitteet jätetään kokeen ajaksi lokeroon tai laukkuun. Laukut ja päällysvaatteet tms. jätetään koetilanteessa ensisijaisesti lokeroon. Jos tuot laukun tai päällysvaatteita koetilaan, jätä ne seinän vierustalle. Opiskelijalla koetilanteessa havaittu kännykkä tai kello johtaa opintojakson hylkäämiseen. Kokeessa tulee välttää wc-käyntejä. Poikkeustapauksissa valvoja voi myöntää luvan wc-käynnille.

Koulun yhteiset juhlat ja muut tilaisuudet

Koulun järjestämät juhlat ja muut tilaisuudet ovat osa kaikkien työjärjestystä normaalin työjärjestyksen lisäksi. Näitä ovat esimerkiksi joulujuhla, lukuvuoden päättäjäiset ja avoimet ovet.

Oppitunnin ulkopuolella sattuneista tapaturmista ilmoitetaan oppilaitosisännälle tai tarpeen vaatiessa jollekin koulun henkilökuntaan kuuluvalle.

LUKION TUNTIJAKO

Sipoon lukiossa noudatetaan valtioneuvoston hyväksymää laajavalinnaista tuntijakoa, johon sisältyy kaikille yhteisiä, pakollisia opintopaketteja sekä valinnaisia opintoja. Lukion oppimäärän suorittaminen edellyttää vähintään 150 opintopisteen suorittamista.

Jokaisen opiskelijan opiskeluohjelmaan lukion aikana tulee kuulua vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja.

Muissa oppilaitoksissa suoritettavista muista valinnaisista opinnoista ja niiden hyväksymisestä opiskelijan opintoihin tulee aina neuvotella rehtorin kanssa.

SIPOON LUKION TUNTIJAKO LOPS 2016 perusteiden mukaisesti

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset	Syventävät Valtak.	Kouluk.	Yht. (sis. sovelt.)
Äidinkieli	6	3	5	6 – 14
Kielet				
A-kieli (<i>englanti, ruotsi</i>)	6	2	6	6 – 14
B1-kieli (<i>ruotsi</i>)	5	2	5	5 – 12
Muut B-kielet/kieli (<i>espanja, ranska, saksa</i>)		8	2	1 – 10
Matematiikka				
Yhteinen opintokokonaisuus	1			
Lyhyt oppimäärä	5	2	4	6 – 12
Pitkä oppimäärä	9	3	3	10 – 16
Ympäristö ja luonnontieteet				
Biologia	2	3	2	2 – 7
Maantieto	1	3	2	2 – 6
Fysiikka	1	6	2	1 – 10
Kemia	1	4	1	1 – 6
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet				
Filosofia	2	2	1	1 – 5
Psykologia	1	4	5	1 – 10
Historia	3	3	1	4 – 7
Yhteiskuntaoppi	3	1	1	2 – 5
Uskonto/ Elämäkatsomustieto	2	4	1	3 – 6
Terveystieto	1	2	3	1 – 6
Taito- ja taideaineet	5			
Liikunta	2	3	4	2 – 9
Musiikki	1 – 2	2	8	1 – 13
Kuvataide	1 – 2	2	3	1 – 8
Opinto-ohjaus	2		1	1 – 3
Teemaopinnot		3		
Pakolliset kurssit				47 – 52
Syventävät kurssit vähintään				10
Soveltavat kurssit				
Opiskelijan kokonaiskurssimäärä vähintään				75

SIPOON LUKION TUNTIJAKO LOPS 2021 perusteiden mukaisesti

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset	Valinnaiset Valtak.	Kouluk.	Yhteensä
Äidinkieli	12	6	10	12 – 28
Kielet				
A-kieli (<i>englanti, ruotsi</i>)	12	4	12	12 – 28
B1-kieli (<i>ruotsi</i>)	10	4	14	10 – 28
Muut B-kielet/kieli (<i>espanja, ranska, saksa</i>)		16	4	2 – 20
Matematiikka				
Yhteinen opintokokonaisuus	2			
Lyhyt oppimäärä	10	4	8	12 – 24
Pitkä oppimäärä	18	6	6	20 – 32
Ympäristö ja luonnontieteet				
Biologia	4	6	6	4 – 16
Maantiede	2	6	8	2 – 16
Fysiikka	2	12	12	2 – 26
Kemia	2	8	8	2 – 18
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet				
Filosofia	4	4	2	4 – 10
Psykologia	2	8	4	2 – 14
Historia	6	6	4	6 – 16
Yhteiskuntaoppi	6	2	2	6 – 10
Uskonto/ Elämäkatsomustieto	4	8	2	4 – 14
Terveystieto	2	4	6	2 – 12
Taito- ja taideaineet	10			
Liikunta	4	6	2	4 – 12
Musiikki	2 tai 4	4	18	2 – 26
Kuvataide	2 tai 4	4	6	2 – 14
Opinto-ohjaus	4		4	4 – 8
Temaattiset opinnot		8		
Pakolliset opintopisteet				94 – 104
Valtakunnalliset valinnaiset opinnot vähintään				20
Muut valinnaiset opinnot				
Opiskelijan opintopisteiden kokonaismäärä vähintään				150

OPETUSJÄRJESTELYT

Jaksotus ja oppimäärien kurssimuoto

Lukuvuosi jaetaan koulupäiviltään 37 tai 38 päivän jaksoihin, joissa kussakin on oma opintojaksotarjonta ja sen mukainen työjärjestys. Sipoon lukiossa käytetään 5-jaksojärjestelmää, jolloin kuhunkin jaksoon kuuluu n. 38 työpäivää. Eri oppiaineiden oppimäärät koostuvat erillisistä opintojaksoista, joiden laajuus on 1-4 opintopistettä. Opetusta annetaan laskennallisesti 14 tuntia 15 minuuttia yhtä opintopistettä kohti. Kahden opintopisteen laajuinen opintojakso tuottaa kolme 75 minuutin oppituntia viikossa yhden jakson aikana.

Lukion suorittamisen kesto

Opiskeluoikeuden päätyminen (Lukiolaki 24 §)

”Opiskelija, joka ei ole suorittanut opintojaan 23 §:n 2 momentissa säädetyssä ajassa tai hänelle myönnettyssä lisäajassa, samoin kuin opiskelija, jolle ei ole myönnetty lisäaikaa opintojen loppuun saattamiseen, menettää opiskeluoikeutensa. Opiskeluoikeutensa menettää myös sellainen opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta ja on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja.

Jos opiskelija itse ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle kirjallisesti eroamisestaan, hänen opiskeluoikeutensa päättyy siitä päivästä, jona ilmoitus saapuu koulutuksen järjestäjälle, tai opiskelijan ilmoittamana myöhempänä ajankohtana.

Koulutuksen järjestäjä antaa opiskeluoikeuden päättymisestä erillisen päätöksen.”

Lukio-opintojen tavoiteaika on kolme vuotta. Opetus Sipoon lukiossa on järjestetty niin, että opiskelija voi suorittaa lukion oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa. Lukion oppimäärän suorittaminen säädetyssä ajassa edellyttää opiskelijan **säännöllistä osallistumista opetukseen** ja tehtävien tunnollista suorittamista.

Lukio-opintojen suorittaminen kolmessa vuodessa vaatii:

1. vuosi: 10-14 opintopistettä jaksoon, yhteensä noin 60 opintopistettä
2. vuosi: 10-14 opintopistettä jaksoon, yhteensä noin 60 opintopistettä
3. vuosi: 8-14 opintopistettä jaksoon, yhteensä noin 30 opintopistettä

Oppimäärän suorittaminen

Lukion oppimäärän suorittamiseksi opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa **vähintään 150 opintopistettä** seuraavasti: pakollisia opintoja 94-104 opintopistettä, matematiikan ja ruotsin kielen oppimäärän laajuudesta riippuen. Valtakunnallisia valinnaisia opintoja on valittavia vähintään 20 opintopistettä.

Abiturienttien noudattamassa vanhassa opetussuunnitelmassa määrät ovat: Vähintään 75 kurssia, joista vähintään 10 kurssia valtakunnallisia syventäviä kursseja.

Opintojaksojen suorittaminen

Pakolliset opintojaksot suoritetaan yleensä numerojärjestyksessä. Valtakunnallisten valinnaisten ja muiden valinnaisten opintojaksojen osalta ei ole vastaavaa suoritusohjetta.

Opintojaksolle ilmoittaudutaan sähköisesti määräaikaan mennessä (Wilman kautta). Ilmoittautuminen on sitova.

Opintojaksot suoritetaan osallistumalla lähiopetukseen ja kokeisiin sekä mahdolliseen kokeen palautuspäivään.

Opintojaksolla annettavat tehtävät on palautettava määräaikaan mennessä. Muussa tapauksessa opintojakso katsotaan keskeytetyksi.

Opintojakson suorittaminen itsenäisesti vaatii painavan syyn, aineenopettajan puollon ja rehtorin luvan. Lupa opintojakson itsenäiseen suorittamiseen tulee hankkia hyvissä ajoin ennen opintojakson aloittamista.

Opintojakson lopussa pidettävään **kokeeseen on osallistuttava**. Mikäli opiskelija viikon kuluessa oma-aloitteisesti, **ilman erillistä pyyntöä ja luotettavasti** esittää hyväksyttävän syyn poissaololleen, hän **säilyttää yrityskerran** kokeen suorittamiseksi uusintakokeissa. Mikäli yllä mainitun kaltaista selvitystä ei viikon kuluessa kokeesta esitetä, menettää opiskelija kokeen suorituskerran.

Hyväksyttäviä syitä oman sairauden ohella ovat esimerkiksi lähiomaisen vakava sairaus, huomattava merkkipäivä tai muu huomattava perhetapahtuma. Viimeksi mainittuihin on lupa pyydettyä etukäteen. Sen sijaan esimerkiksi päättöviikolle ajoitettu lomamatka, autokoulu, harjoitusleiri tai kilpailumatka on syy, joka johtaa yrityskerran menettämiseen.

Mikäli opiskelija ei ole esittänyt hyväksyttävää syytä poissaololleen, opettaja ei anna arvosanaa kokeesta tai jättää kokonaan opintojakson arvioimatta. Myös silloin, kun opiskelija jättää kokeessa vastaamatta opintojakso jätetään arvioimatta. Loman tai harrastuksen takia kokeesta poissa oleville ei järjestetä ylimääräistä koetta. He osallistuvat myöhemmin joko uusintakuulusteluun tai kokeeseen arviointiviikon ohjelman mukaisesti muussa jaksossa.

(Ks. lisää Opiskelijan oppimisen arviointi.)

Mikäli opintojakso keskeytyy tai opintojaksoa ei arvioida, opettaja merkitsee kurssiarvioinniksi K-merkinnän ja kirjaa Wilman lisätietoihin syyn K-merkintään.

Lukiossa kerätään keskitetysti kurssipalautetta opiskelijoilta ainakin kerran lukuvuodessa.

Erityisestä syystä opiskelija voi saada vapautuksen pakollisen aineen tai sen osan suorittamisesta esimerkiksi lääkärintodistuksen perusteella. Vapautusta anotaan rehtorilta kirjallisesti.

Opintojaksoille ilmoittautuminen

Ensimmäisen vuoden opiskelijat ilmoittautuvat ensimmäisen jakson opintojaksoille saapumalla opintojakson ensimmäiselle tunnille. Seuraavissa jaksoissa ilmoittautuminen opintojaksoille tapahtuu sähköisesti Wilman kautta.

Kaikkien opiskelijoiden on vahvistettava sähköinen ilmoittautuminen olemalla paikalla opintojakson ensimmäisellä oppitunnilla. Mikäli opiskelija on esteellinen tuolloin saapumaan paikalle, tulee hänen ilmoittaa poissaolonsa etukäteen aineenopettajalle. Muutoin opettaja voi poistaa hänet opintojaksolta.

Valintojen tarkistaminen

Opintojaksojen pakollisuus, vaihtoehtoisuus ja valinnaisuus ilmenevät tuntijaosta ja ainekohtaisesta opetussuunnitelmasta.

Kun opiskelija siirtyy oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään, hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Hylättyjä arvosanoja ei hyväksiluetä. Tällöin pitkän oppimäärän opintojaksojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden opintojaksojen arvosanoiksi. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja.

Matematiikan kurssien vastaavuudet:

(LOPS2016 mukaan opiskelevat)

MAA2 = MAB2

MAA3 = MAB3

MAA6 = MAB7

MAA8 = MAB4

MAA10 = MAB5

Matematiikan opintojaksojen

vastaavuudet:

(LOPS2021 mukaan opiskelevat)

MAA2 = MAB2

MAA3 = MAB3

MAA4: ei vastaavuutta

MAA5 = MAB4

MAA6 = MAB8

MAA7: ei vastaavuutta

MAA8 = MAB5

MAA9 = MAB7

MAA10: ei vastaavuutta

MAA11: ei vastaavuutta

MAA12: ei vastaavuutta

Jos opiskelija vaihtaa lyhyen matematiikan pitkään, hänen on suoritettava kaikki pitkän matematiikan pakolliset opintojaksot.

Opiskelija ei kuitenkaan voi lukea opintojaksoja hyväkseen enempää kuin uuden oppimääränsä maksimin (=pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot). Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Pitkästä matematiikasta lyhyeen siirtynyt opiskelija **ei voi hyödyntää kahteen kertaan samoja asioita käsitteleviä opintojaksoja** opintopistemääräänsä (150).

Tukiopetus

Opiskelijalla on oikeus tukiopeukseen oppituntien ulkopuolisena aikana. Tukiopetuksesta tulee sopia suoraan aineenopettajan kanssa. **Tukiopetusta tarjotaan opiskelijan pyynnöstä, mutta ei silloin kun opiskelijalle on kertynyt poissaoloja muun kuin sairauden vuoksi.**

Itsenäinen tai ohjattu itsenäinen opiskelu

Pakollisia opintojaksoja ei voi suorittaa itsenäisesti kuin poikkeustapauksissa. Itsenäisen tai ohjatun itsenäisen suorittamisen edellytyksenä on, että:

- 1) opiskelijalla on valittuna kaksi opintojaksoa päällekkäin eikä muita ajankohtia ko. opintojakson suorittamiselle lukuvuonna ole
- 2) lukiossamme ei ole tarjolla ko. opintojaksoa
- 3) opiskelijan valmistumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää saada opintojakso suoritettua
- 4) itsenäisesti voi suorittaa korkeintaan kaksi opintojaksoa yhden jakson aikana.

Edellä mainittujen edellytysten lisäksi yksittäistapauksissa aineenopettaja voi harkintansa mukaan myöntää opiskelijalle oikeuden suorittaa opintojakso kokonaan tai osin itsenäisesti **erityisestä** syystä. Opiskelijan on aina **ennen jakson alkua pyydettävä etukäteen erillisellä lomakkeella lupa** suorittaa opintojakso itsenäisesti opiskellen. Ensiksi ao. aineen opettaja arvioi opiskelijan edellytykset suoriutua

opintojaksosta itsenäisesti ja rehtori päättää luvasta opiskelijan tekemän kirjallisen hakemuksen pohjalta.

Itsenäisesti opiskeltava opintojakso on mahdollista suorittaa myös verkko-opintoina. Opintojakson voi perustelluista syistä suorittaa myös ohjatusti itsenäisesti esim. sairauden takia tai siitä syystä, että opiskelijan mahdollisuudet onnistuneesti suorittaa opintojakso kokonaan itsenäisesti arvioidaan rajalliseksi. Tällöin osa opintojaksoa voidaan aineenopettajan ohjauksessa suorittaa myös tietoverkossa osana oppimisprosessia. Edellä mainitut järjestelyt on aina sovittava etukäteen aineenopettajan/ opettajien kanssa.

Kokonaan tai ohjatusti itsenäisesti opiskellusta opintojaksosta edellytetään hyväksytty arvosana, muuten kurssista ei anneta arvosanaa lainkaan.

Opiskelun lopettaminen/ keskeyttäminen

Mikäli oppivelvollinen opiskelija haluaa erota lukiosta, hänen on ensin hakeuduttava uuteen toisen asteen oppilaitokseen jatkamaan oppivelvollisuuden suorittamistaan. Vasta tämän jälkeen voi kyseinen opiskelija hakea eroa.

Käänny varhaisessa vaiheessa opinto-ohjaajan puoleen.

Jos ei-oppivelvollinen opiskelija eroaa, hänen tulee keskusteltuaan opinto-ohjaajan ja rehtorin kanssa, tehdä kirjallinen eroilmoitus. Koululta saa lomakkeen.

Koulu on velvollinen ilmoittamaan lukio-opintonsa keskeyttävän alle 29-vuotiaan ei-oppivelvollisen nuoren tiedot kunnan Etsivää nuorisotyötä varten. (Nuorisolaki 11§/2016). Opintojen keskeyttämisestä esim. vaihto-oppilasvuoden takia tulee ilmoittaa kirjallisesti.

OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI

ELÄMÄSTÄ EI ANNETA ARVOSANAA

Tavoitteet

Opiskelijan arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukion aikana että lukio-opiskelun päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluuyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvostelu, arvosanan antaminen, on yksi arvioinnin tulos. Keskeistä on, että arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa myönteisellä tavalla omien tavoitteittensa asettamiseen ja työskentelytapojensa tarkentamiseen.

Arviointiviikot

Jokainen jakso päättyy arviointiviikkoon, jolloin järjestetään jakson opintojaksojen loppukokeet. Arviointiviikolla voidaan järjestää myös projektitoita, vierailukäyntejä tai muuta opintojakson sisältöön liittyvää toimintaa. Arviointiviikon ohjelma on osa opintojakson suorittamista ja siten opiskelijalle velvoittavaa.

Osallistuminen koetilaisuuteen tai arviointiviikon ohjelmaan

Arviointiviikolla pidettävät kokeet ja muu ohjelma alkavat pääsääntöisesti klo 8.00, jolloin kaikkien opiskelijoiden tulee olla läsnä. Kokeeseen tulevalla on mukanaan omat kirjoitus- ja muut välineet (esim. tietokone, kuulokkeet, näytönsuoja). **Sen sijaan** reput, päällysvaatteet, kännykät ja kellot jätetään ennen kokeen alkua opiskelijan omaan lokeroon tai koesalin seinustalle. **Mikäli opiskelijalla on kännykkä tai kello hallussa, tulkitaan se vilpin yritykseksi**, josta seuraa opintojakson uudelleen suorittaminen. Itsenäistä suoritustapaa ei tällöin hyväksytä. Mikäli opiskelija myöhästyy kokeen alusta, pääsee hän mukaan koesaliin ainoastaan rehtorin tai hänen sijaisensa luvalla.

Koeaika on pääsääntöisesti klo 8.00-12.00. Kokeesta voi poistua aikaisintaan klo 9.30. Kullekin vuosikurssille varataan koepäiviä niin monta, kuin sillä on ollut ko. jaksossa päättyviä opintojaksoja. Palkkiin 8 sijoitettujen aineiden pääasiallinen kirjallinen koe suoritetaan kuitenkin jakson viimeisenä opiskelupäivänä alkaen klo 11.10.

Mikäli opiskelija on **hyväksyttävästä syystä** poissa kokeesta, hänen arvosanansa annetaan vasta seuraavan uusintakuulustelun jälkeen. Poissaolon syy on esitettävä kirjallisesti. Ilmoitus on tehtävä opettajalle koetta seuraavan viikon kuluessa ilman erillistä pyyntöä. Hyväksytyt syyt voi olla muukin kuin sairaus, mutta poissaolulupa on saatava opettajalta tai rehtorilta etukäteen. Ao. opettajan luvalla opiskelija voi korvata uusintakuulustelun arviointiviikolla sopivalla kokeella (jos arviointiviikon ohjelmassa). Uusintakokeisiin on aina ilmoitauduttava etukäteen.

Opintojakson uudelleen suorittaminen

Opiskelijalla on oikeus osallistua hylätyn ja hyväksytyt opintojakson opetukseen uudelleen.

Uusinta- ja suoritustilaisuudet

Lukuvuosittain järjestetään viisi uusinta- ja suoritustilaisuutta, joissa voi tenttiä opintojaksoja, suorittaa hylättyjen opintojaksojen uusintakuulusteluja tai korottaa hyväksytyt opintojaksoarvosanaa. Hylätyn opintojakson uusintakokeen voi suorittaa myös arviointiviikolla, jos kyseisen opintojakson koe on jakson arviointiviikon ohjelmassa. Uusintakuulusteluissa voi tenttiä ainoastaan kyseisen lukuvuoden suorituksia, pois lukien 5. jakson uusinnan, joka järjestetään syyslukukauden aikana.

Uusintakuulusteluissa voi pääsääntöisesti uusia ainoastaan yhden kokeen. Kahden kokeen uusiminen on poikkeus, josta sovitaan opettajan kanssa erikseen.

Edellisen jakson uusintakuulusteluun tai suoritustilaisuuteen ilmoitaudutaan **Wilmassa määrättyinä ilmoittautumisaikana**. Aiempien jaksojen uusintoihin ilmoittautumisesta sovitaan opintojakson opettajan kanssa erikseen. Jos ilmoittautunut jää pois kuulustelusta, ilmoittautuminen katsotaan

suorituskerraksi. Kuulustelusta poisjäämistä ei katsota suorituskerraksi, jos opiskelija voi osoittaa luotettavasti, että poisjäänti on johtunut ennalta arvaamattomasta hyväksyttävästä syystä.

Hylätyn arvosanan saaneella on oikeus osallistua ko. opintojakson uusinta-kuulusteluun **kerran** saman lukuvuoden aikana. 5. jakson hylätyn arvosanan voi uusia seuraavan lukuvuoden 1. uusintakokeessa. Uusintakuulustelut järjestetään pääsääntöisesti normaalin kouluajan ulkopuolella.

Hyväksytyn opintojakson arvosanaa voi korottaa osallistumalla opintojaksolle uudelleen tai osallistumalla korotustenttiin uusintakoepäivänä. Korotusmahdollisuudesta tulee sopia opintojakson opettajan kanssa ja lisäksi opettaja voi vaatia muita suorituksia koesuorituksen lisäksi. Arvosanaa saa yrittää korottaa yhden kerran. Jos ilmoittautunut jää pois kuulustelusta, ilmoittautuminen katsotaan suorituskerraksi.

Uusintakuulusteluiden ajankohdat löytyvät tämän opinto-oppaan ”Aikojen sivut”-osiosta, sivulla 31.

Huom! Myös arviointiviikoilla järjestettäviä kokeita saa käyttää uusinta- ja suoritus-tilaisuuksina. Asiasta on sovittava asianomaisen opettajan kanssa.

Kokeiden palautuspäivät

Jaksojen 3 ja 4 osalta järjestetään kokeiden palautuspäivä erillisen aikataulun mukaisesti.

Kokeiden palautuspäivään osallistuminen on osa opintojakson suoritusta ja siis pakollista. Mikäli opiskelija on poissa kokeen palautuksesta, merkitään poissaolo opintojakson kokeiden palautuspäivän kohdalle. Poissaolo on selvitettävä, jotta opintojakso voidaan arvioida.

Kokeiden palautuspäivien ajankohdat löytyvät tämän opinto-oppaan ”Aikojen sivut”-osiosta.

Yhden opintojakson arviointi

Opiskelijan suorittamasta opintojaksosta annetaan arvosana sen päätyttyä. Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Opintojakson arviointi perustuu paitsi mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin, opiskelijan edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan tuotosten arviointiin.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson arviointiperusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa.

Jos opiskelija on tyytymätön saamaansa arvosanaan, opiskelijan tulee olla välittömästi arvosanan saatuaan yhteydessä arvosanan antaneeseen opettajaan. Mikäli opiskelijalla on mielestään vahvat perusteet olla tyytymätön opettajan arviointiin verrattuna opintojakson alussa annettuihin arviointiperusteisiin, opettaja käy niin pian kuin mahdollista arvioidut suoritukset opiskelijan kanssa läpi. Jos opintojaksolla on useita opettajia, kaikki opettajat osallistuvat opintojakson arviointiin. Jos opiskelija on edelleen tyytymätön näin saamaansa arvosanan perusteluun, voi hän vaatia arvioinnin tarkistamista rehtorin kautta. Rehtori ja opintojakson opettaja tai opettajat yhdessä tekevät uuden päätöksen arvosanasta. Uusi päätös voi muuttaa tai olla muuttamatta annettua arvosanaa. Tähän uuteen päätökseen tyytymätön voi vaatia oikaisua arviointiin aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa uuden arvioinnin tiedoksi saamisesta.

Kunkin oppiaineen pakolliset ja valtakunnalliset opintojaksot arvioidaan numeroin. **Muut opintojaksot arvioidaan joko numeroarvosanalla tai suoritusmerkinnällä.**

Opintojaksoarvosanaa ei anneta opiskelijalle, joka

- ilman hyväksyttävää syytä myöhästelee tai on pois tunnilta tai laiminlyö muutoin opiskelunsa; opiskelijaa on varoitettava ennen seuraamusta.
- on hakemuksesta saanut luvan suorittaa opintojakson (osan opintojaksosta) itsenäisesti, mutta ei ole sovittuun päivään mennessä

saanut tehtäviään suoritetuksi tai on saanut suorituksestaan hylätyn arvosanan. Arvosanatta jätetyn opiskelijan tulee suorittaa opintojakso uudelleen osallistumalla opintojakson opetukseen, kun opintojakso on seuraavan kerran tarjolla.

- hyväksyttävästä syystä on joutunut olemaan poissa useammin kuin kaksi oppituntia opintopistettä kohti niin, että opettaja pitää samaansa näyttöä liian kapea-alaisena oikeudenmukaisen arvostelun toteuttamiseksi. Tässä tapauksessa opiskelijalla on oikeus pyytää suorittaa opintojakso uudelleen ohjatusti itsenäisesti; opettaja voi ottaa huomioon myös jatkuvan näytön, jos siihen on edellytyksiä.
- hyväksyttävästä syystä on joutunut olemaan pois opintojakson kokeesta. Tässä tapauksessa opiskelijalla on oikeus antaa näyttö myöhemmin kokeessa tai uusintakuulustelussa; opettaja voi ottaa huomioon myös jatkuvan näytön, jos siihen on edellytyksiä.

Oppimäärän arviointi

Samassa oppiaineessa voi opiskelijoilla olla erilaisia oppimääriä. Oppiaineen oppimäärä muodostuu pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opintojaksoista sekä niihin läheisesti liittyvistä soveltavista kursseista.

Oppimäärä arvioidaan, kun kaikki siihen kuuluvat opintojaksot on opiskeltu. Arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen arvosanojen aritmeettisena keskiarvona.

Opiskeltuja pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja (LOPS2016)	enintään hylättyjä arvosanoja
1 - 2 kurssia	0
3 - 5 kurssia	1
6 - 8 kurssia	2
9 tai enemmän	3

Opiskeltuja pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja (LOPS2021)	enintään hylättyjä arvosanoja
2 - 5 opintopistettä	0 op.
6 - 11 opintopistettä	2 op.
12 - 17 opintopistettä	4 op

18 opintopistettä tai enemmän	6 op.
-------------------------------	-------

Vanha LOPS (abit): Oppiaineen oppimäärässä ovat mukana kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit, eikä mitään niistä voi jälkikäteen poistaa.

Uusi LOPS (ykköset ja kakkoset): Oppiaineen oppimäärässä ovat mukana kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot. Hylätyt valtakunnallisten valinnaisten opintojaksot voidaan poistaa opintosuoritteista ennen päättöarvosanan antamista, mutta tällöin poistuvat myös niitä vastaavat opintopisteet.

Aritmeettisen keskiarvon perusteella muodostuvaa oppimäärän arvosanaa voidaan korottaa erillisen suullisen kuulustelun nojalla, annetuilla lisänäytöillä sekä aineenopettajien ja rehtorin yhteisen harkinnan perusteella.

Lukion oppimäärään kuuluvista opintojaksoista voidaan päättötodistukseen opiskelijan pyytessä arvioida suoritusmerkinnällä (S) liikunta sekä sellaiset opintojaksot, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden opintojakson sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi opintojaksoa.

Uskonnon tai elämänkatsomustiedon arvosana annetaan siinä oppiaineessa, jota opiskelija on viimeksi opiskellut. Arvosana voidaan näissä aineissa antaa, vaikka opiskelija ei olisi opiskellut koko oppimäärää. Laillinen peruste tähän on silloin, kun opiskelija tekee lukion aikana uskonnonvapauslain perusteella muutoksia tältä osin opinto-ohjelmaansa tai kun uskonnon ja elämänkatsomustiedon opetusta ei voida järjestää opiskelijamäärän vähyyden takia joka lukuvuosi.

Opiskelijalle, joka on lukion aikana vapautettu koulun uskonnon opetuksesta, ei anneta päättöarvosanaa vapautusta ennen opiskeluista uskonnon opintojaksoista. Vastaavasti elämänkatsomustiedosta ei anneta arvosanaa sellaiselle opiskelijalle, jonka elämänkatsomustiedon opiskelu jää kesken lukiossa johonkin uskontokuntaan liittymisen takia.

Lukion oppimäärän suoritus

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut kaikkien oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia tai 150 opintopistettä täyttyy. Koulukohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista tai valtakunnallisista valinnaisista opintojaksoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot. Matematiikassa opiskelija ei voi lukea hyväkseen enempää opintojaksoja kuin hänen oppimääränsä edellyttää.

Päättötodistus

Lukion oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Opiskelijalle on ennen päättötodistuksen antamista varattava mahdollisuus osallistua suullisiin kuulusteluihin lukion eri oppiaineissa (mahdollisuus päättöarvosanojen korottamiseen). Tarvittaessa kuulusteluun voi sisältyä kirjallisia tehtäviä. Arvosanoista päättävät opiskelijan opettajat.

Opintojen hyväksi lukeminen

Muissa oppilaitoksissa suoritetuista opinnoista (aikuislukiot, kesälukiot, kesäyliopistot tms.) ja niiden hyväksi lukemisista tulee aina sopia opinto-ohjaajan kanssa ja saada rehtorin hyväksyntä **ennen osallistumista**.

Mahdollisuuteen saada **muissa oppilaitoksissa suoritettuja opintoja hyväksiluetuksi Sipoon lukiossa edellytetään samoja kriteereitä kuin itsenäisen kurssin/opintojakson suorittamisessa**.

Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava opintojakso, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

Asteikko 1-5	lukioasteikko	asteikko 1-3
hylätty	4	hylätty
1 (tydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä)- 10 (erinom.)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi määrittellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi/opintojakso vastaa, ylempää vai alemmaa, vastaavuus määrittellään opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opinnot voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi/opintojaksoiksi. Mikäli ne luetaan hyväksi pakollisina tai valtakunnallisina syventävinä kursseina/opintojaksoina, tulee niistä antaa arvosana. Soveltavista kursseista/opintojaksoista annetaan suoritusmerkintä. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöä.

Opiskelijan siirryessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pitkän oppimäärän opintojaksojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden opintojaksojen arvosanoiksi.

YLIOPPILASTUTKINNOSTA

Osallistumisoikeus

Ylioppilastutkintoasetuksen mukaan opiskelija voi osallistua jonkin aineen ylioppilaskokeeseen suoritettuaan oppiaineen pakolliset kurssit/ opintojaksot, lyhyen oppimäärän kielissä 3 kurssia. **Koska ylioppilastutkinnon kokeet perustuvat pakollisten opintojaksojen lisäksi myös valtakunnallisiin valinnaisiin opintojaksoihin, ei ole suotavaa osallistua tutkintoon pelkkien pakollisten opintojaksojen pohjalta.**

Huom! Syksyn tutkintoon ilmoittautuvan tulee saada tutkintoaineidensa pakolliset opintojaksot suoritetuiksi viimeistään 5. jakson aikana ja kevään osalta viimeistään 3. jakson aikana. Suositeltavaa on, että pakolliset opinnot ovat valmiina yo-kokeisiin ilmoittautuessa. Yo-kokeeseen ilmoittautuminen estyy ilmoittautumisesta huolimatta, jos pakolliset opinnot eivät ole suoritettuna.

Kokelaan vastuulla on perehtyä ylioppilastutkinnon rakenteeseen ja vaatimuksiin sekä suoritushjeisiin. Ylioppilastutkintolautakunnan verkkosivuilla edellä mainitut asiat on esitelty kootusti. Siellä on myös paljon ajankohtaistietoa ja tutkintoon liittyvää muuta informaatiota, www.ylioppilastutkinto.fi. Kirjoittajille järjestetään ennen syksyn ja kevään kirjoituksia erillinen info yo-kokeisiin liittyvistä käytännön asioista.

Kokelas on itse vastuussa omasta osuudestaan: siitä, että on selvillä koepäivistä ja ohjeista ja noudattaa niitä. Kokeiden päivämäärät ovat koulun ilmoitustaululla.

Ylioppilastutkintoon sisältyvät äidinkielen, toisen kotimaisen kielen, vieraiden kielten ja matematiikan kokeet sekä erilliset reaaliaineiden kokeet. **Keväästä 2022 alkaen yo-tutkinnon suorittamiseen vaaditaan vähintään viisi koetta.**

Kaikille pakollinen koe on äidinkielen koe, loput neljä koetta voi valita seuraavista: toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka, reaaliaineen koe. Kokeiden kokonaismäärää ei ole rajoitettu.

Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraisissa kielissä järjestetään vaativuudeltaan kahdentasoiset kokeet. **Kokelaan on sisällytettävä tutkintoonsa vähintään yksi vaativimman tason koe.** Ylioppilastutkinnon kokeiden valinnat ja lukion ainevalinnat eivät ole sidoksissa toisiinsa. Niinpä pitkän matematiikan oppimäärän suorittaneella on oikeus osallistua lyhyen matematiikan ylioppilaskokeeseen, tai halutessaan jättää matematiikka kokonaan pois tutkinnostaan.

Toisen kotimaisen kielen kokeet ovat vaativuudeltaan A- ja B1-kielen tasoa (ns. pitkää ja keskipitkää tasoa), vieraisissa kielissä kokeet järjestetään A- ja B2/3-tasoisina (ns. pitkän ja lyhyen oppimäärän kokeet). Näissäkin kokeen taso voi poiketa lukiossa opiskellusta oppimäärästä.

Yhdellä tutkintokerralla järjestetään kaksi reaaliaineiden koepäivää. Yhtenä koepäivänä järjestetään psykologian, filosofian, historian, fysiikan sekä biologian kokeet ja toisena koepäivänä uskonnon, elämäntutkimustiedon, yhteiskuntaopin, kemian, maantieteen ja terveystiedon kokeet.

Ylioppilastutkinto voidaan suorittaa hajautetusti enintään kolmena peräkkäisenä kertana. Kokeet järjestetään keväällä ja syksyllä, ja molemmat tutkintokerrat ovat samanarvoisia. Tutkinnon voi suorittaa myös yhdellä kertaa. Ylioppilastutkintoa saa täydentää eli lisätä siihen suorituksia eri oppiaineissa rajoituksetta. Näistä suorituksista annetaan erillinen todistus.

Hylättyä koetta saa uusida kolme kertaa tutkinnon suorittamisen aikana. Hyväksytyä koetta saa uusida ilman aikarajoitusta. Jos kokelas on uusintu kokeen ennen tutkintotodistuksen antamista, merkitään tutkintotodistukseen kokelaan saamista arvosanoista paras (muista suorituksista saa erillisen todistuksen).

Lukion koko oppimäärän ei tarvitse olla suoritettuna kokeiden alkaessa mutta kylläkin kokeiden päätyttyä eli ennen ylioppilaksi pääsyä. Ylioppilastodistusta ei saa ilman lukion päättötodistusta.

Kevään lakkiaisiin tähtäävien abiturienttien on saatava kaikki kurssi- ja opintosuorituksensa valmiiksi huhtikuun loppuun mennessä.

Toukokuun alussa koulun on ilmoitettava Ylioppilastutkintolautakunnalle niiden yo-tutkinnon läpäisseiden abiturienttien nimet, jotka eivät ole saamassa päättötodistusta. Syksyn valmistumisen osalta kaikki opinto-suoritukset on saatava valmiiksi lokakuun loppuun mennessä.

Kevään tutkintoon ilmoittaudutaan kirjallisesti to 10.11. mennessä (koulun asettama takaraja).

Poikkeus: Syksyllä yo-kokeisiin osallistuneet saavat ilmoittautua kevään kokeeseen saatuaan tulokset Ylioppilastutkintolautakunnasta.

Syksyn tutkintoon on ilmoittauduttava ke 17.5. mennessä (koulun asettama takaraja).

Hajautetusti tutkinnon suorittavat ilmoittautuvat jokaiselle kirjoituskerralle erikseen.

Ilmoittautuminen ylioppilaskokeeseen on sitova.

Kokeesta menee maksu, vaikka kokelas jäisi pois kokeesta, ja ilmoittautuminen katsotaan yrityskerraksi.

Mikäli osallistumisoikeus evätään, kokeesta menee maksu, mutta ei tule yrityskertaa.

Ylioppilastutkintolautakunta (YTL) määrää vuosittain tutkintomaksut, jotka menevät kokonaisuudessaan YTL:lle.

Oppivelvolliset voivat suorittaa maksutta viisi ylioppilaskoetta.

Ylioppilaskokeet arvostellaan 7-portaisella asteikolla ja vastaavilla pisteillä:

Arvosana	lyhenne	pistemäärä
Laudatur	L	7
Eximia cum laude aprobatur	E	6
Magna cum laude aprobatur	M	5
Cum laude aprobatur	C	4
Lubenter aprobatur	B	3
Approbatur	A	2
Improbatur	I	0

Kokeet tarkastavat ja arvostelevat alustavasti lukion ko. aineen opettaja ja lopullisesti Ylioppilastutkintolautakunta. Opettajien arvioinnit ovat alustavia, pistemäärä voivat muuttua Ylioppilastutkintolautakunnan sensorien lopullisessa arvostelussa.

Jos suoritusta on heikentänyt jokin erityisen painava peruste, lautakunta voi ottaa sen huomioon. Arvosteluun voi hakea oikaisua arviointiin lautakunnalta (14 pv:n kuluessa tulosten julkistamisesta), mikä on maksullista, jos se ei johda arvosanan korottumiseen. Koesuorituksiin voi tutustua Opintopolku-palvelussa.

Vilppiin syyllistyneen senkertaiset suoritukset hylätään ja voidaan estää osallistuminen seuraavalla kerralla.

Erityisjärjestelyjen hakeminen

Syksyn tutkinnon erityisjärjestelyt tulee hakea edellisen lukuvuoden keuhällä, viimeistään 30.4. mennessä ja kevään tutkinnon osalta viimeistään saman lukuvuoden syksyllä, 30.11. mennessä. Erityisopettaja neuvoo erityisjärjestelyihin liittyvissä asioissa.

Ajankohtaista yo-tutkinnosta

Kokeet kestävät 6 tuntia, ellei kokelaalle ole myönnetty lisäaikaa. Mikäli opiskelija osallistuu kahteen lyhyen vieraan kielen kokeeseen, koeaika on 8 tuntia.

Jokaisella kokeeseen osallistuvalla on oltava kokeessa oma kannettava tietokone ja siihen sopivat riittävän laadukkaat langalliset kuulokkeet. Kokelas saa kokeen aikana käyttää päätelaitteen lisälaitteita: langallista näppäimistöä, hiirtä tai muuta osoitintyökalua. Kokelaan tulee tehdä koneen päivitykset valmiiksi ennen koetilaan saapumista.

Kokelas saa koulun puolesta paperia luonnosteluun.

Kokeista ei saa myöhästyä!

Ylioppilastutkinnon kielten kokeet

Kokelaan **tutkintoon voi kuulua vain yksi pakollinen vieraan kielen koe** (lyhyt tai pitkä oppimäärä). **Kokelas saa yhdellä tutkintokerralla osallistua vain yhteen pitkään oppimäärään perustuvaan vieraan kielen kokeeseen. Lyhyeen oppimäärään perustuvia vieraan kielen kokeita hän voi yhdellä tutkintokerralla suorittaa enintään kaksi.**

Jos kokelas haluaa osallistua useampiin pitkään oppimäärään perustuviin vieraan kielen kokeisiin, kokeet tulee suorittaa eri tutkintokertoilla. Kokelas saa tutkinnossa valita kokeen tason riippumatta siitä, minkä oppimäärän mukaan hän on ko. kieltä opiskellut.

Koesalissa käyttäytyminen

Rehtori antaa yksityiskohtaisia ohjeita ennen kutakin koekertaa. Ennen kokeen alkua yleensä ko. aineen opettaja antaa koekohtaiset ohjeet. Koetilaisuuksissa käytäydytään mahdollisimman häiritsemättömästi. Eväät tuodaan ilman käärepapereita tai läpinäkyvissä pakkauksissa. Matkapuhelinta ja älykelloa ei saa tuoda koetilaan ollenkaan. **Koe päättyy täsmälleen ilmoitettuna hetkenä, jolloin paperit ja muistitikku täytyy luovuttaa valvovalle opettajalle.**

Jos kokelaalle tulee ongelmia, hän nostaa kätensä näkyvästi pystyyn niin, että valvoja huomaa. Omalta paikalta ei lähdetä liikkeelle ennen kuin valvoja antaa merkin. Paperia kukin saa tarvitsemansa määrän. Salissa on varatietokoneita, kuulokkeita ja muita varavälineitä. WC:hen pääsee kokeen aikana.

Koetilaisuudesta ei saa poistua ennen klo 12:ta. Vilpistä ylioppilaskokeessa seuraa kaikkien kyseisellä kirjoituskerralla suoritettujen kokeiden hylkääminen.

Kirjoitusten tulokset julkistetaan syksyllä viimeistään 23.11. ja keväällä viim. 25.5.

Todistukset

Ylioppilastutkintotodistus

- annetaan pakolliset kokeet suorittaneelle lukion päättötodistuksen saavalle
- mikäli jokin koe on uusittu ennen todistuksen antamista, merkitään paras arvosana

Huom. Hylätyn ylimääräisen kokeen arvosanaa ei merkitä todistukseen. Mikäli kokelas saatuaan improbatuurin pakollisesta kokeesta haluaa käyttää ns. kompensatiota, improbatuur merkitään todistukseen.

Muut todistukset

Lautakunnan antama erillinen todistus tutkinnon täydentäjälle / uusijalle tutkinnon jälkeen.

OPPIKIRJAT LV. 2022 – 2023

(Huom. 1! **Maksuttoman koulutuksen piiriin kuuluvat opiskelijat eivät itse tarvitse hankkia alla listattuja oppikirjoja, vaan saavat ne lukion kautta.**

Huom. 2! ”w”-kirjain kurssilyhenteiden edessä viittaavat LOPS2016-kursseihin.)

Äidinkieli ja kirjallisuus

1.-2. vuosik:

ÄI1-ÄI8: Särmä (LOPS2021)-sarja, osat 1-8.
Otava

3. vuosik: Särmä Suomen kieli ja kirjallisuus käsikirja (joko digikirja tai paperikirja) sekä Särmä Suomen kieli ja kirjallisuus Kielenhuolto (digikirja 48 kk).
(Molempia käytetään kaikilla abivuoden äidinkielen ja kirjallisuuden kursseilla.)

wÄI07: Käsikirja ja opettajan materiaali
wÄI08: Käsikirja ja Äly Laudatur -lisenssi
wÄI09: Käsikirja ja Äly Laudatur -lisenssi
wÄI10: Käsikirja ja Kielenhuolto digikirja sekä opettajan materiaali

Ruotsi, A- ja B-kieli

A-ruotsi

RUA0 Blom, Friis ym.: Megafon+. Otava.
(*Peruskoulua kertaava kurssi*)
RUA1+RUA2 Koivunen, Riissanen, Suontaus ym.: Inne 1-2. Otava
RUA3 Koivunen, Riissanen, Suontaus ym.: Inne 3. Otava
RUA04 Koivunen, Riissanen, Suontaus ym.: Inne 4. Otava
RUA05 Koivunen, Riissanen, Suontaus ym.: Inne 5. Otava
RUA06 Koivunen, Riissanen, Suontaus ym.: Inne 6. Otava
wRUA07 Koivunen, Riissanen, Suontaus ym.: Inne 7. Otava
RUA08 Blom, Friis, Kaunisto, Salonen: Fokus 6. Otava.
RUA09 (Skriv bättre): Opettajan oma materiaali
wRUA10 (Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen): Opettajan oma materiaali
wRUA12 (Inför studentexamen): Opettajan oma materiaali

B1-ruotsi

RUB10 Blom, Friis ym.: Megafon+. Otava.
(*Peruskoulua kertaava kurssi*)
RUB11+RUB12 Blom, Huuskonen, Kaunisto, Paasonen ym.: Fokus 1-2. Otava. SÄHKÖINEN OPPIKIRJA
RUB13 Blom, Kaunisto, Paasonen ym.: Fokus 3. Otava.
RUB14 Blom, Kaunisto, Paasonen ym.: Fokus 4. Otava.
RUB15 Blom, Kaunisto, Paasonen ym.: Fokus 5. Otava.
RUB16 Blom, Friis, Kaunisto, Salonen: Fokus 6. Otava.
wRUB17 Blom, Kaunisto, ym.: Fokus 7. Otava. SÄHKÖINEN OPPIKIRJA!
RUB18 *Materiaali täsmennyys kustantajan julkaisuaikataulujen takia myöhemmin.*
RUB19 (Skriv bättre): Opettajan oma materiaali
wRUB111 (Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen): Opettajan oma materiaali
wRUB112: Kaunisto, Paasonen ym.: Fokus Abi. Otava.

Englanti, A-kieli

ENA0: Elements Basics (LOPS21). SanomaPro.
ENA01-06: Elements 1-6 digikirja (LOPS21). SanomaPro.
wENA07-wENA08: Oppikirjoista ilmoitetaan myöhemmin.
wENA10: Abilities. Otava.

Ranska, B3-kieli

RAB31-RAB33: J'aime (LOPS2021)-sarja, osat 1-3. Otava
wRAB35-38: J'aime 2-4. Otava

Saksa, B3-kieli

SAB31-SAB36: Magazine.de (LOPS2021)-sarja, osat 1-6. Otava
wSAB37-wSAB38: Magazine.de. Otava.
Suositellaan digikirjaa, mutta paperikirjakin käy.

Espanja, B3-kieli

EAB31-EAB36: iNos vemos! (LOPS2021)-sarja, osat 1-6. Otava
wEAB37: iNos vemos! 7, digikirja (+painettu kirja)
wEAB38: iNos vemos! 8, digikirja (+painettu kirja)

Matematiikka, lyhyt oppimäärä

MAY1: MAY1 Luvut ja yhtälöt (LOPS2021).
Otava
MAB2-MAB9: Huippu (LOPS2021)-sarja, osat 2-9. Otava

wMAB07-MAB08: Hassinen, Hemmo,
Pirttimaa: Tekijä lyhyt matematiikka-sarja
(Sanoma Pro) SÄHKÖINEN KIRJA
wMAB09: Hassinen, Hemmo: Yo-lyhyt
matematiikka (Sanoma Pro) SÄHKÖINEN
KIRJA
wMAB11: Tekijä lyhyt matematiikka-sarja
(Sanoma Pro) SÄHKÖINEN KIRJA

Matematiikka, pitkä oppimäärä

MAY1: MAY1 Luvut ja yhtälöt (LOPS2021).
Otava
MAA2-MAA9: Juuri (LOPS2021)-sarja, osat 2-
9. Otava
MAA11: Juuri (LOPS2021), osa 11. Otava

wMAA12: Ekonen, Hassinen, Heiskanen,
Hemmo, Kaakinen, Tahvanainen: Tekijä Pitkä
matematiikka 12 (Sanoma Pro)
wMAA13: Ekonen, Hassinen, Heiskanen,
Hemmo, Kaakinen, Tahvanainen: Tekijä Pitkä
matematiikka 13 (Sanoma Pro)
wMAA15: Kurssilla ei kirjaa
wMAA16: Alatupa, Heiskanen, Kaakinen,
Lehtinen, Lehtonen, Leikas, Tahvanainen,
Saarelainen, Viitanen: Tekijä Pitkä
matematiikka -digikirja (Sanoma Pro)

Biologia

BI1: Iiris 1 - Elämä ja evoluutio (LOPS2021),
SanomaPro.
BI2 ja 3: Iiris 2-3 Ekologian perusteet ja
ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin
(LOPS2021), SanomaPro.
BI4: Iiris 4 Solu ja perinnöllisyys (LOPS2021),
SanomaPro.
BI5: Iiris 5 Ihmisen biologia (LOPS2021),
SanomaPro.
BI6: Iiris 6 Biotekniikka ja sen sovellukset
(LOPS2021), SanomaPro.
wBI06: YO-kertaus biologia, SanomaPro
(digikirja)

Maantiede

GE1: Geos 1 - Maailma muutoksessa
(LOPS2021), SanomaPro.

GE2: Geos 2 – Sininen planeetta (LOPS2021),
SanomaPro.

GE3: Geos 3 – Yhteinen maailma (LOPS2021),
SanomaPro.

GE4: Geos 4 – Geomedia – Tutki, osallistu ja
vaikuta (LOPS2021) SanomaPro.

wGE05: GE 1-4 Maantieteen kertauskurssi
(LOPS2016), Studeo.

Fysiikka

FY1-FY7: Kvarkki (LOPS2021)-sarja, osat 1-7.
Edita

wFY07: Lehto- Havukainen-Maalampi-
Leskinen, **Fysiikka**- sarja (Sanoma Pro)
SÄHKÖINEN KIRJA.

wFY08-wFY09: Lehto- Havukainen-Maalampi-
Leskinen, Yo-Fysiikka (Sanoma Pro)
SÄHKÖINEN KIRJA.

Kemia

KE1-KE6: Mooli (LOPS2021)-sarja, osat 1-6.
Otava

wKE06: Turpeenoja, Mooli-kertaus. Otava.
Sähköinen kirja

Uskonto (ev.lut.)

UE1: UE1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden,
kristinuskon ja islamin jäljillä (LOPS2021).
Studeo

UE2: UE2 Maailmanlaajuinen kristinuskon
(LOPS2021). Studeo

UE03-UE06: Studeon lukion uskonnon
oppimateriaalit, osat 3 – 6 (LOPS2021).

Uskonto (ortod.)

Oppikirjat ilmoitetaan kurssien alkaessa.

Elämäkatsomustieto

ET1: ET1 Minä ja hyvä elämä (LOPS2021).
Studeo.

ET2: ET2 Minä ja yhteiskunta (LOPS2021).
Studeo.

Psykologia

PS1: PS1 Toimiva ja oppiva ihminen
(LOPS2021). Studeo.

PS2: PS2 Kehittyvä ihminen (LOPS2021).
Studeo.

PS3: PS3 Tietoa käsittelevä ihminen
(LOPS2021). Studeo.

PS4: PS4 Tunteet ja mielenterveys
(LOPS2021). Studeo.

wPS05: Skeema 5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen
ihminen. Edita, uusin painos, LOPS2016.

wPS06: Sosiaalipsykologisia ilmiöitä. Studeo.
wPS07: Kertauskirja 1-5. Studeo, LOPS2016.

Filosofia

FI01: FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun (LOPS2021). Studeo.

FI02: FI2 Etiikka (LOPS2021). Studeo.

FI03: FI3 Yhteiskuntafilosofia (LOPS2021). Studeo

FI04: FI4 Tieto, tiede ja todellisuus (LOPS2021). Studeo

Historia

HI1: Forum Ihminen, ympäristö ja historia (Otava)

HI2: Forum 2 Kansainväliset suhteet (Otava)

HI3: Forum 3 Itsenäisen Suomen historia (Otava)

HI4: Forum Eurooppalainen ihminen (Otava)

HI5: Forum 5 Ruotsin Itämaasta Suomeksi (Otava)

HI6: Forum 6 Maailman kulttuurit kohtaavat (Otava)

wHI07: Asiainen, Mattsson, Miettinen, Perho, Seppälä, Tarkki, Vätänen. HI 1-6 Historian kertauskurssi (LOPS2016). Studeo (digikirja)

Yhteiskuntaoppi

YH1: Suomalainen yhteiskunta (Studeo)

YH2: Taloustieto (Studeo)

YH3: Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (Studeo)

wYH04: Kanta 4 (Edita), Kansalaisen lakitieto

wYH05: YH 1-4 Yhteiskuntaopin kertauskurssi (Studeo).

Terveystieto

TE1: TE1 Terveys voimavarana (LOPS2021), Studeo

TE2: TE2 Terveys ja ympäristö (LOPS2021), Studeo.

TE3: TE3 Terveys ja yhteiskunta (LOPS2021), Studeo.

wTE04: Terveystiedon kertauskurssi 1-3. Studeo

Opinto-ohjaus

OP1: OP1 Minä opiskelijana (LOPS2021). Studeo

OP2: OP2 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus (LOPS2021). Studeo

OP3: Ei oppikirjaa.

OP4: Ei oppikirjaa

Musiikki

MU1: MU1 Intro – kaikki soimaan (LOPS2021). Studeo.

MU2: MU2 Syke – soiva ilmaisu (LOPS2021). Studeo.

YLEISIÄ KÄYTÄNNÖN ASIOITA

Wilma

Sipoon lukiossa on käytössä Wilma-niminen ohjelma opiskelijoille ja huoltajille. Opiskelijat valitsevat Wilmassa opintojaksoja, seuraavat suorituksiaan, työjärjestyksiään, poissaolojaan, lukevat tiedotteita ja viestivät opettajien kanssa.

Ensimmäisen lukuvuoden alussa luodaan uusille opiskelijoille tunnukset Wilmaan. Tämän jälkeen ilmoittautuminen opintojaksoille tapahtuu Wilman kautta. Ensimmäisen kirjautumisen ja salasanan vaihdon jälkeen Wilmaa voi käyttää millä tahansa koneella, jossa on Internet-yhteys. Lisää ohjeita Wilmasta ja sen käytöstä jaetaan oppilaille koulun alkaessa.

Opettajat syöttävät Wilman kautta arvioinnit ja poissaolot ja viestivät opiskelijoiden ja huoltajien kanssa.

Huoltajat seuraavat Wilman kautta opiskelijan suorituksia ja viestivät opettajien kanssa ja lukevat koulun tiedotteita sekä selvittävät alaikäisen poissaoloja. Huoltajat saavat omat Wilmatunnukset syksyn alussa.

Wilmaan liittyvissä käyttöongelmissa koulun kansliasta saa apua.

Tietokonesopimus

Opiskelijalle tarjotaan kunnan kautta hankittava tietokone henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön. Tietokonesopimuksen tarkoituksena on saada toimiva, henkilökohtainen tietokone opiskelijalle käyttöön lukioajaksi kunnan tuella.

Kunta tarjoaa maksuttoman WLAN - yhteyden koulun tiloissa. Tietokone tulee olla opiskelijalla mukana koulussa kaikkina koulupäivinä ja kaikilla tarvittavilla tunneilla.

Opiskelija, jolla ei ole oikeus maksuttomaan koulutukseen, maksaa 110 EUR lukuvuotta kohti kunnan hankkimasta koneesta, enimmillään

kolmelta lukuvuodelta. Sen jälkeen tietokone on opiskelijan oma. Opiskelijat, joilla on oikeus maksuttomaan koulutukseen, saavat koneen käyttöönsä lukioajaksi ilman edellä mainittua vuosittaista maksua.

Opiskelijakunta

Enterin opiskelijakunta jakautuu lukion ja ammattiopiston opiskelijakuntajakoiksi. Kaikki Enterissä opiskelevat kuuluvat opiskelijakuntaan. Yhteisen opiskelijakunnan tehtävänä on järjestää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vapaata harrastustoimintaa sekä tehdä ehdotuksia ja antaa lausuntoja koulun toimintaan liittyvissä asioissa. Opiskelijakunta voi järjestää koulussa juhlia ja teemapäiviä.

Tutorit

Tutorit ovat toisen vuosikurssin opiskelijoita, jotka perehdyttävät uusia opiskelijoita lukio-opintojen alkuun. Tutorit osallistuvat myös lukioesittelyihin peruskouluissa ja lukion omissa tilaisuuksissa.

Lukion ulko-ovet / avaimet

Oppilaitoksemme ulko-ovet ovat lukittuina ja avautuvat vain henkilökohtaisella magneettiavaimella. Ruokailussa käytetään samaa magneettiavainta ruokailutapahtuman rekisteröimiseksi. Avain on henkilökohtainen ja sen saa kuittausta vastaan oppilaitosisännältä. Avain tulee palauttaa opiskelun päättyessä oppilaitosisännälle. Mikäli avain jää palauttamatta tai sen hukkaa tai saattaa käyttökelvottomaksi, on opiskelijan suoritettava 30 euron korvaus avaimesta.

Oppilaitoksen rakennuksessa on käytössä tallentava kameravalvonta edistämään omaisuuden suojaa ja yleistä turvallisuutta sekä ennaltaehkäisemään ilkivaltaa.

Erityisruokavalio

Erityisruokavaliota varten terveydenhoitaja kirjoittaa todistuksen, joka toimitetaan koulun keittiön esimiehelle Emma Säteelle, emma.sade@sipoo.fi.

OPISKELUSOSIAALISET EDUT JA OPISKELIJAHUOLLON PALVELUT

Opintotuki

Lukiolaiselle, joka ei enää saa lapsilisää, voidaan myöntää hakemuksesta valtion opintotukea, yleistä asumistukea tai opintolainaa. Hakemuslomakkeita ja hakuohjeita saat koulusta. Opintotuen myöntämiseen ja sen määrään vaikuttavat huoltajien tulot ja varallisuus. Lisätietoa www.kela.fi.

Opiskeluvälineet

Opiskelijat, joilla on oikeus maksuttomaan koulutukseen, saavat kirjat, kynät, paperit ja muut opiskeluvälineet koululta. Muut lukiolaiset kustantavat nämä itse. Kustannuksia saattaa tulla myös opintoretkestä, konserteista yms. Lukiolainen, jolla ei ole oikeutta maksuttomaan koulutukseen, voi hakea opintorahan oppimateriaalilisää, joka on 50,16 e/kk. Oppimateriaalilisää voi saada, jos vanhempien yhteenlasketut tulot ovat enintään 41 100 euroa vuodessa.

Kouluruokailu ja koulumatkat

Lukion opiskelijoille tarjotaan päivittäin yksi ilmainen ateria. Koulumatkoihin voi saada tukea opiskelija, jonka koulumatka on vähintään 10 km yhteen suuntaan (maksuttoman koulutuksen opiskelijalla väh. 7 km yhteen suuntaan). Lisäehtona on, että tekee vähintään 7 yhdensuuntaista matkaa viikossa. Tämän lisäksi vaikuttavat koulumatkoista aiheutuvat kuukausittaiset kustannukset. Tarkemmin näistä www.kela.fi/koulumatkatuki

Kansaneläkelaitokselle osoitettava koulumatkatukianomus toimitetaan koululle (lomakkeita saa lukiosta tai Kelan nettisivuilta). Opintosihteerin allekirjoittamalla lomakkeella voi sitten hankkia matkalippuja tuettuun hintaan. Mikäli opiskelija ei voi saada matkoistaan koulumatkatukea, hän voi kuitenkin saada niistä opiskelija-alennusta, mikäli matkoistaan ei myöskään enää saa lapsialennusta. Neuvoa näistä saa myös lukion opintosihteeriltä.

Lukion erityisopettaja

Lukiossamme on tarjolla erityisopettajan palveluita. Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi yksilö- tai ryhmämuotoista.

Lukion erityisopettajana toimii Mari Huotari.

mari.huotari@sipoo.fi

p. 040 167 6488

Opiskeluterveydenhuolto

Terveydenhoitaja on tavattavissa Enterissä.

Opiskelijat voivat tulla terveydenhoitajan vastaanotolle ilman ajanvarausta lukuvuoden alussa ilmoitettavana aikana, muina aikoina mielellään ajanvarauksella. Ajan voit varata puhelimitse, Wilman tai sähköpostin kautta tai tulemalla paikan päälle. Myös huoltajat voivat olla yhteydessä lukion terveydenhoitajaan.

- 1lk:n opiskelijat käyvät terveystarkastuksessa lukuvuoden aikana
- pojilla on kutsuntatarkastus sinä vuonna, kun täyttävät 18- vuotta.
Kutsuntatarkastukset hoidetaan opiskeluterveydenhuollon kautta.
- tarpeen mukaan terveystarkastus esim. ajokorttia varten
- seksuaaliterveyteen liittyvät asiat
- mahdollisuus tulla keskustelemaan, jos oma terveys tai jaksaminen huolettaa

Tapaturman sattuessa koulussa tai koulumatkalla siitä on ilmoitettava opettajalle tai kansliaan vahinkoilmoituksen tekemisestä varten. Jos tarvitaan lääkärintutkimusta, opiskelija on ensin vietävä kunnan terveyskeskukseen.

Kunta korvaa tapaturmasta aiheutuneet kulut sairausvakuutuksesta saatavalla osuudella vähennettynä.

Lukion terveydenhoitaja Satu Pulkkinen

satu.pulkkinen@sipoo.fi

p. 050 465 1369

Hammashoito

Opiskelijoiden suun ja hampaiden hoito tapahtuu Sipoon terveyskeskuksen hammashoitolassa, jossa hoidetaan sipoolaisia koululaisia sekä Sipoossa koulua käyviä ulkopaikkakuntalaisia.

Lukiolaisia ei kutsuta hammastarkastuksiin, vaan jokaisen on itse huolehdittava ajanvarauksesta.

Hammashoito on terveyskeskuksessa maksutonta **18 ikävuoteen** asti. Mikäli haluat maksuttoman hammashoidon ennen täysi-ikäiseksi tuloasi, varaa aika hammastarkastukseen vähintään puoli vuotta ennen kuin täytät 18 ikävuotta.

Tarkastusajan voit varata joko NIKKILÄN

(Jussaksentie 14) tai SÖDERKULLAN (Amiraalintie 2, II krs.) hammashoitolaan numerosta (09) 2353 6002.

Lisätietoja hammashoidosta (esim. päivystysajoista) saat hammashoitoloista tai Sipoon kunnan verkkosivuilta (www.sipoo.fi). Muista, että **oma päivittäinen** hammashoito (pesu 2 kertaa/pv, säännölliset ja terveelliset ruokailutottumukset, fluorin ja ksylitolin käyttö) takaa hyvän suun terveyden. Muista myös, että tupakointi ja alkoholi vaarantavat suun terveyden. Runsas limujen ja energiajuomien käyttö on haitaksi hampaille.

Lukion kuraattori ja psykologi

Lukiolaisten käytettävissä ovat koulukuraattori- ja psykologipalvelut. Kuraattori ja psykologi ovat tavattavissa Enterissä, Aarraitassa. Palveluista tiedotetaan yksityiskohtaisemmin koulun alkaessa. Myös huoltajat voivat olla yhteydessä oppilashuoltoon.

Kuraattori ohjaa ja tukee lukiolaisia

elämäntilanteeseen liittyvissä vaikeuksissa. Voit käydä keskustelemassa tai olla yhteydessä **Wilman kautta tai puhelimitse** kuraattorin kanssa esimerkiksi koulunkäyntiin, jaksamiseen, ihmissuhteisiin, asumiseen, elämänmuutoksiin tai talouteen liittyvistä asioista. Tarvittaessa ja opiskelijan luvalla tehdään yhteistyötä koulun henkilökunnan ja huoltajien kanssa. Kuraattori toimii yhteistyössä muiden auttamistahojen kanssa ja ohjaa tarvittaessa eteenpäin muun tuen piiriin.

Lukion kuraattori Hanna Kankaanpää

hanna.kankaanpaa@sipoo.fi

p. 050 380 2519

Aarraitta, Enter

Lukion psykologiin voit ottaa yhteyttä, mikäli haluat keskustella elämäntilanteeseesi tai oppimiseesi liittyvistä asioista. Nuoruudessa tapahtuu paljon muutoksia ja elämässä eteen tulevat erilaiset haasteet voivat herättää ahdistusta tai jaksamattomuutta. Lukio-opintojen vaativuus tulee myös joskus yllätyksenä. Yhteyttä psykologiin kannattaa ottaa Wilman kautta tai puhelimitse jo siinä vaiheessa, kun ongelmat eivät ole vielä kovin suuria. Muutamakin käynti voi auttaa lisäämään hyvinvointia. Jos on tarvetta pidempiaikaiselle tuelle, siitä keskustellaan yhdessä tapaamisten aikana. Opiskelijan luvalla psykologi voi tehdä yhteistyötä koulun henkilökunnan ja huoltajien kanssa.

Lukion psykologi Rauni Pääkkönen

rauni.paakkonen@sipoo.fi

p. 050 326 5132

Aarreaitta, Enter

Enterin yhteistoiminta

Enterissä toimii Keuda Sipoon kanssa tapahtuvaa yhteistoiminnan edistämistä varten Enterin ohjausryhmä, yhteistoimintaryhmä ja osin yhteiset opettajankokoukset sekä yhteinen oppilaskunta. Lukion rehtori toimii Enterin vastuuhenkilönä apunaan Keuda Sipoon toimialapäällikkö.

Sipoon Lukion Seniorit ry

Rakas opinahjomme on saavuttanut kunnioitettavan iän. Sipoon lukio avasi ovensa vuonna 1986. Oman suomenkielisen lukion saaminen kuntaan oli merkittävä asia, ja sen jälkeen se on ollut antoisa opinahjo lukuisille.

Me lukuisat Sipoon lukion jo käyneet olemme perustaneet yhdistyksen, jonka tarkoituksena on edistää ja vaalia Sipoon lukion perinteitä ja historiaa, vaikuttaa lukio-opiskelu-edellytysten parantamiseksi sekä toimia jäsentensä välisenä yhdyssiteenä.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää tapaamisia, kokouksia ja erilaisia tilaisuuksia aina tarpeen mukaan. Tahdomme siis välittää meille

tutun Sipoon lukion hengen teille nykyisille ja tuleville oppilaille!

Tule mukaan Sipoon Lukion Senioreiden toimintaan! Yhdistyksen jäsenmaksu on 8 euroa varsinaisilta jäseniltä, 20 euroa kannatusjäseniltä. Varsinaiseksi jäseneksi voidaan hyväksyä 15 vuotta täyttänyt, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen ja haluaa osallistua yhdistyksen toimintaan.

Lisätietoja antaa

Salla Saari

yhdistyksen puheenjohtaja

S-posti: puheenjohtaja@sipoonlukio.net

AIKOJEN SIVUT

Lukuvuoden koulutyö alkaa keskiviikkona 10.8.2022 ja päättyy lauantaina 3.6.2023.

Lukion työajat lv. 2022 – 2023

Syyslukukausi: 10.8. – 21.12.2022

Syysloma: 19.10. – 23.10. (viikolla 42)

Joululoma: 22.12.2022 – 8.1.2023

Kevätlukukausi: 9.1. – 3.6.2023

Talviloma: 20.2. – 26.2.2023 (viikko 8)

Lomapäivät: 6.4.2023, 19.5.2023

Jaksotus lv. 2022 – 2023

I-jakso ke 10.8. – pe 30.9.2022 38 pv

II-jakso ma 3.10. – pe 25.11.2022 37 pv

III-jakso ma 28.11.2022 – ma 6.2.2023 38 pv

IV-jakso ti 7.2. – ke 5.4.2023 37 pv

V-jakso ti 11.4. – la 3.6.2023 37 pv

Yhteensä lv. 2022 – 2023 työpäiviä on 187.

Tuntikaavio

Tunti:		MA		TI		KE		TO		PE	
8.00-9.15		2		6		1		7		1	
9.25-10.40		4		5		2		5		3	
11.10-12.25		5		3		4		3		4	
12.35-13.50		7		1		6		2		6	
13.55-15.10		9A	9B	8A	8B	7		8A	8C	9A	
-15.50	-16.15						9A				

Päivittäinen aikataulu

Tunnit

Oppitunnin pituus = 75 min.

1	8.00 – 9.15
Päivänavausaika	9.15 – 9.25
2	9.25 – 10.40
Ruokatunti	10.40 – 11.10
3	11.10 – 12.25
4	12.35 – 13.50
5	13.55 – 15.10 (osa kursseista jatkuvat klo 15.50 - 16.15 asti)

Uusintakuulustelut

Ilmoittautuminen viimeistään	Kuulustelu	klo:
to 18.08.2022	ke 24.08.2022	15.15 – 18.00
ti 18.10.2022	ke 26.10.2022	15.15 – 18.00
pe 09.12.2022	ke 14.12.2022	15.15 – 18.00
to 02.03.2023	ke 08.03.2023	15.15 – 18.00
pe 21.04.2023	ke 26.04.2023	15.15 – 18.00

Huom! myös arviointiviikoilla järjestettäviä kokeita saa käyttää uusinta- ja suoritus-tilaisuuksina. Asiasta on sovittava asianomaisen opettajan kanssa.

Abeille tarkoitetut ”harjoitusylioppilaskirjoitukset”, eli preliminäärit, järjestetään:

a) syksyllä 2022:

- 1.9.2022 klo 11.10-17.10 ruotsi (A- ja B-oppimäärä)
- 5.9.2022 klo 11.10-17.10 englanti
- 6.9.2022 klo 12.30-16.30 reaali (ET/GE/KE/TE/UE/YH)
- 7.9.2022 klo 12.30-16.30 reaali (BI/FI/FY/HI/PS)

b) keväällä 2023 arviointiviikolla 30.1. – 6.2. aineryhmittäin seuraavasti (klo 8.00-14.00):

- 30.1.2023 ruotsi
- 31.1.2023 englanti
- 1.2.2023 äidinkieli
- 2.2.2023 matematiikka

- 3.2.2023 reaali (BI/FI/FY/HI/PS)
- 6.2.2023 reaali (ET/GE/KE/TE/UE/YH)

Vanhempainillat

ke 31.8.2022 klo 18 Toisen ja kolmannen vuosikurssin vanhemmille, aiheena ylioppilaskirjoitukset.

ke 5.10.2022 klo 18 Lukionsa aloittaneille ja heidän vanhemmilleen: Mitä lukio-opiskelu on tänä päivänä? Lukion tarjoamat erityispalvelut.

ke 9.11.2022 klo 18 Lukioilta 9. luokkalaisille ja heidän huoltajilleen.

to 12.1.2023 klo 18 Jatko-opintoinfo abien vanhemmille

Avoimet ovet 9. luokkalaisille

pe 20.1.2023 klo 9.00-13.00 ”Päivä lukiossa”

YLIOPPILASKIRJOITUKSET SYKSY 2022

Syksyn 2022 koepäivät

ma 12.9.	äidinkieli (suomi), lukutaidon koe
ke 14.9.	uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, maantiede, kemia, terveystieto
pe 16.9.	vieras kieli, pitkä oppimäärä (englanti)
ma 19.9.	toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä (ruotsi)
ti 20.9.	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
to 22.9.	biologia, filosofia, fysiikka, historia, psykologia
pe 23.9.	äidinkieli (suomi), kirjoitustaidon koe ja suomi/ruotsi toisena kielenä -koe
ma 26.9.	vieras kieli, lyhyt oppimäärä (englanti, saksa, ranska, espanja)
ke 28.9.	saamen äidinkielen koe

Kaikki kokeet alkavat klo 9.00, paikalla oltava viimeistään klo 8.15 / 8.30.

YLIOPPILASKIRJOITUKSET KEVÄT 2023

Kevään 2023 koepäivät

ti 14.3.	äidinkieli (suomi ja ruotsi), lukutaidon koe ja suomi/ruotsi toisena kielenä -koe
to 16.3.	vieras kieli, lyhyt oppimäärä , (englanti, saksa, ranska, espanja)
pe 17.3.	äidinkieli (suomi ja ruotsi), kirjoitustaidon koe
ma 20.3.	vieras kieli, pitkä oppimäärä , (englanti)
ke 22.3.	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
pe 24.3.	biologia, filosofia, fysiikka, historia, psykologia
ma 27.3.	toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä (ruotsi)
ke 29.3.	uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, maantiede, kemia, terveystieto
pe 31.3.	saamen äidinkielen koe

Kaikki kokeet alkavat klo 9.00, paikalla oltava viimeistään klo 8.15 / 8.30.

LUKUJÄRJESTYS JA OPINTOJEN SUUNNITTELU

Lukujärjestys laaditaan niin sanotun opintotarjottimen avulla. Opintotarjottimessa samalla numeroidulla rivillä (ns. palkki) olevat opintojaksot opetetaan samaan aikaan. Viereinen tuntikaavio kertoo, milloin kunkin palkin opetustunnit pidetään.

Opinto-ohjaaja käy jokaisen opiskelijan henkilökohtaisen lukujärjestyksen läpi ja tarvittaessa tekee muutokset opiskelijan kanssa.

Sama numero esiintyy kaaviossa kolme kertaa. Poikkeuksen tästä tekevät numerot 8 ja 9, jotka on sijoitettu viikon mittaan eripituisina oppitunteina.

Tuntikaavio:

Tunti:	MA	TI	KE	TO	PE
1	2	6	1	7	1
2	4	5	2	5	3
3	5	3	4	3	4
4	7	1	6	2	6
5(-6)	9	8	7	8	9
	9	8	9	8	

Arvosanat Wilmassa (viimeistään):

1. jakso 14.10. 2022
2. jakso 08.12. 2022
3. jakso 28.02. 2023
(myös kokeiden palautuspäivä)
4. jakso 19.04. 2023
(myös kokeiden palautuspäivä)
5. jakso 02.06. 2023
(myös kokeiden palautustori)

Palautuspäivien tuntikaavio

8.00 – 8.30 palkki 1:n kokeen palautus
8.45 – 9.15 palkki 2:n kokeen palautus
9.30 – 10.00 palkki 3:n kokeen palautus
10.05 – 10.35 ryhmäohjaajan tuokio

ruokailu 10.35 – 11.10

11.10 – 11.40 palkki 4:n kokeen palautus
11.50 – 12.20 palkki 5:n kokeen palautus
12.30 – 13.00 palkki 6:n kokeen palautus
13.10 – 13.40 palkki 7:n kokeen palautus
13.45 – 14.15 palkki 8:n kokeen palautus

I. JAKSON OPINTOTARJOTIN

AIKANA 10.8. - 30.9.2022

(arviointiviikko 22.9.-30.9.; kunkin päivän lukujärjestys nähtävillä Wilmassa)

Palkki	1. vuosikurssi			2. vuosikurssi			3. vuosikurssi (kurssien lyhenteet "w"-alkuiset)			
1	OP03.1a MA-K, SHe, SSk	OP03.1b MA-K, SHe, SSk	OP03.1c MA-K, SHe, SSk	FY05.1 JRä	wGE05.1 JHa	wTE04.1 JHa	wKE06.1 HNä	wYH05.1 LMi	wÄI07.2 SLi	
2	MAB13.1 HNä	MAY01.1a SHe	MAY01.1b JRä	ENA04.1 EJu	RUB13.2 SSk	wBI06.1 JHa	wHI07.1 LMi	wÄI10.1 HMa		
3	FY1+KE1.1 HNä, SHe	FY1+KE1.2 HNä, SHe	HI01.1 LMi	RUA0+RUB0.2 Alk	BI2+3.1 JHa	KU03.1 IRu	ÄI5+6+7.1 HMa	wENA07.1 EJu	wPS06.1 RSu	wRUB112.1 SSk
4	HI01.3 LMi	PS1+TE1.1A RSu	PS1+TE1.2A JHa	ENA04.2 EJu	KE09, LUMA.1 HNä, TKu	MU03.1 MMo	RUB13.1 SSk	wMAA12.1 SHe	wMAB07.1 JRä	wENA10.1 Alk
5	PS1+TE1.1B JHa	PS1+TE1.2B RSu	ÄI01.1 HMa	MAA05.1 SHe	MAB04.2 JRä	UE02.1 TKu	wRUA07.1 SSk	wRUB17.1 Alk		
6	KU01.1 IRu	ÄI01.2 HMa	ENA0.1 EJu	EAB34.1 MPa	FI02.1 TKu	HI02.1 LMi	wENA10.2 Alk	wPS05.1 RSu	wÄI10.2 SLi	
7	MU01.1 MMo	SAB34.1 Alk	UE04.1 TKu	wUE04.1 TKu	wENA10.4 EJu	wÄI07.1 SLi				
8	FY13, LUMA.1 HNä, JRä	LI01.1 TGr	GE02.1 JHa							
9	LI01.2 LFr									
8B	Tiistaisin klo 13.55-15.10 ABEILLE (valitse yksi päivä)									
	wOP01.1 MA-K									
8C	Torstaisin klo 13.55-15.10 ABEILLE (valitse yksi päivä)									
	wOP01.2 MA-K									
9B	Maanantaisin klo 13.55-15.10 ABEILLE (valitse yksi päivä)									
	wOP01.3 MA-K									

II. JAKSON OPINTOTARJOTIN

AIKANA 3.10. - 25.11.2022

(arviointiviikko 17.11.-25.11.; kunkin päivän lukujärjestys nähtävillä Wilmassa)

Palkki	1. vuosikurssi	2. vuosikurssi	3. vuosikurssi (kurskien lyhenteet "w"-alkuiset)
1	JKu MAA02.2	MMo MU01.2	TKu UE01.1 SLi ÄI5+6+7.3 JHa BI2+3.2 LMi HI02.3 IRu KULD2.1 JRä wFY08.1
2	Alk ENA1+2.2	EJu RAB31.1	LMi YH03.1 HMa ÄI2+3.1 JHa BI2+3.3 JRä wFY07.1 SLi wÄI08.2
3	JHa BI01.2	IRu KU01.2	RSu PS1+TE1.3A HMa ÄI5+6+7.1 EJu ENA05.1 LMi HI03.1 HNä wMAB12.1 SSk wRUA10.1 SSk wRUB111.1
4	Avoin HI01.2	JHa PS1+TE1.3B	SLi ÄI01.3 SHe MAA06.1 HNä MAB04.1 JRä MAB05.1 EJu wENA07.2 TKu wFI04.1 HMa wÄI08.3 Alk wSAB37.1
5	EJu ENA1+2.1	JHa, LMi GE07, LUMA.1	SHe MAA02.1 HNä MAY01.1c IRu KU02.1 RSu PS03.1 SSk RUB14.2 MPa wEAB37.1 TKu wUE05.1 HMa wÄI08.1
6	TKu FI01.1	SSk RUA1+2.1	Alk RUB1+2.1 HMa ÄI5+6+7.2 LMi HI02.2 HNä KE04.1 SHe wMAA13.1 JRä wMAB08.1
7	MPa EAB31.1	HNä, SHe FY1+KE1.3	HNä, SHe FY2+KE2.1 EJu ENA04.3 SSk RUA04.1 Alk RUB14.1
8	HNä, JRä FY10+KE8.1	TGr LI02.1	JHa TE02.1
9	LFr LI02.2	JKu MAA15, LUMA.1	
10	Tuntikaavion ulkopuolella MMo MU06.1		
10X	Tuntikaavion ulkopuolella IRu, SLi wÄI17.1		

III. JAKSON OPINTOTARJOTIN

AIKANA 28.11.2022 - 6.2.2023

(arviointiviikko 27.1.-6.2.; kunkin päivän lukujärjestys nähtävillä Wilmassa)

Palkki	1. vuosikurssi	2. vuosikurssi	3. vuosikurssi (kurssien lyhenteet "w"-alkuiset)
--------	----------------	----------------	--

1	MAA02.1 SHe	MAA02.2 JKu	MAA03.1 SHe	MAA03.2 JKu	ÄI5+6+7.2 HMa	ENA05.2 EJu	GE03.1 JHa	wEAB38.1 MPa	wYH04.1 LMi
---	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-------------------------	-----------------------	----------------------	------------------------	-----------------------

2	FY2+KE2.2 HNä, SHe	FY2+KE2.3 HNä, SHe	BI04.1 JHa	KU02.2 IRu	wRUA12.1 SSk	wRUB112.2 Alk	wUE06.1 TKu
---	------------------------------	------------------------------	----------------------	----------------------	------------------------	-------------------------	-----------------------

3	EAB32.1 MPa	FI01.2 TKu	RUB1+2.2 SSk	YH01.1 LMi	GE08, LUMA.1 JHa, JRä	HI06.1 Avoim	KU06.1 HMa, IRu	MU02.1 MMo	wENA10.3 EJu	wSAB38.1 Alk	wÄI09.2 SLi
---	-----------------------	----------------------	------------------------	----------------------	---------------------------------	------------------------	---------------------------	----------------------	------------------------	------------------------	-----------------------

4	ENA1+2.1 EJu	GE01.1 JHa	SAB31.1 Alk	ÄI2+3.2 SLi	MAA06.1 SHe	MAB05.2 HNä	UE02.2 TKu	YH2+MAA9.1A SHe	wYH05.2 LMi	wÄI09.1 HMa
---	------------------------	----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	----------------------	---------------------------	-----------------------	-----------------------

5	RUA1+2.1 SSk	RUB1+2.1 Alk	UE01.2 TKu	ÄI5+6+7.3 SLi	ENA05.3 EJu	HI03.3 LMi	wMAA16.1 SHe	wMAB09.1 JRä	wMAB09.2 HNä
---	------------------------	------------------------	----------------------	-------------------------	-----------------------	----------------------	------------------------	------------------------	------------------------

6	ENA1+2.2 Alk	MU01.3 MMo	RAB32.1 EJu	YH2+MAA9.1B Avoim	FI02.4 TKu	OP02.1 MA-K	wFY09.1 JRä	wHI07.2 LMi	wPS07.1 RSu	wÄI09.3 SLi
---	------------------------	----------------------	-----------------------	-----------------------------	----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

7	ENA1+2.3 EJu	ÄI2+3.3 SLi	RUA05.1 SSk	RUB15.2 Alk	wFI05.1 TKu	wUE07.1 TKu
---	------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

8	LI04 = WANHOJEN TANSSIT LI04.1 LFr, TGr
---	--

10X	Tuntikaavion ulkopuolella ABIKURSSI wÄI17.1 IRu, SLi
-----	---

8B	wOP01.1 MA-K
----	------------------------

8C	wOP01.2 MA-K
----	------------------------

9B	wOP01.3 MA-K
----	------------------------

IV. JAKSON OPINTOTARJOTIN

AIKANA 7.2. - 5.4.2023

(arviointiviikko 28.3.-5.4.; kunkin päivän lukujärjestys nähtävillä Wilmassa)

Palkki	1. vuosikurssi	2. vuosikurssi	3. vuosikurssi (kurssien lyhenteet "w"-alkuiset)
--------	----------------	----------------	--

1	RAB33.1 EJu	SAB32.1 Alk	FI02.3 TKu	RUA08.1 SSk	RUB16.1 SSk	Äi08.2 SLi	TE03.1 JHa		
2	ET01.1 RSu	RUB1+2.2 SSk	UE01.3 TKu	EAB35.1 MPa	ENA06.1 EJu	RUB15.1 Alk			
3	BI01.3 JHa	ENA03.1 EJu	Äi04.1 HMa	ENA06.2 Alk	FI02.2 TKu	MAA07.1 SHe	YH2+MAB6+MAB7.1B HNä		
4	MAA03.1 SHe	MAA03.2 JKu	MAA04.1 SHe	MAB02.1 HNä	MAB02.2 JRä	BI05.1 JHa	ENA08.1 EJu	SAB35.1 Alk	YH03.2 LMi
5	ENA1+2.3 EJu	FY03.1 JRä	PS02.1 RSu	ENA11.1 Alk	GE04.1 JHa	UE02.4 TKu	YH2+MAB6+MAB7.1A LMi	Äi08.1 HMa	
6	GE01.2 JHa	YH01.2 LMi	KE05.1 HNä	RUA09.1 Alk	RUB19.1 Alk	Äi14.1 HMa, IRu			
7	KE03.1 HNä	KU01.3 IRu	HI03.2 LMi	OP02.2 MA-K	Äi09.1 SLi				
8	MAA14. LUMA.1 IRu, SHe	FY06.1 JRä	LI02.3 TGr						
10	Tuntikaavion ulkopuolella								
	FY11, LUMA.1 JRä	wMAA17.1 SHe	wMAB13.1 JRä						
9B	Ykkösille, ma 13.55-15.10 / Valitse yksi päivä (jatkuu periodissa 5)								
	OP01.1 MA-K								

V. JAKSON OPINTOTARJOTIN

AIKANA 11.4. – 3.6.2023

(arviointiviikko 23.5.-31.5.; kunkin päivän lukujärjestys nähtävillä Wilmassa)

Palkki	1. vuosikurssi	2. vuosikurssi					
1	EAB33.1 MPa	HI04.1 LMi	ENA06.3 EJu	RUA06.1 SSk			
2	RUA03.1 SSk	UE03.1 TKu	YH01.3 LMi	ENA10.1 EJu	MAA08.1 SHe	YH2 + MAB6 + MAB7. 2B JRä	
3	ENA03.2 EJu	FI01.3 TKu	ÄI04.3 SLi	FY07.1 JRä	PS04.1 RSu	ÄI08.3 HMa	
4	BI09, LUMA.1 JHa, JRä, RSu	ENA03.3 Alk	ÄI04.2 SLi	EAB36.1 MPa	ENA08.2 EJu	HI05.1 LMi	UE02.3 TKu
5	MAA04.1 SHe	MAB03.1 JRä	MAB03.2 HNä	ET02.1 RSu	SAB36.1 Alk	YH03.3 LMi	OP02.3 MA-K
6	FY04.1 JRä	GE01.3 JHa	ÄI15.1 HMa	ENA07.1 Alk	KE06.1 HNä	KU04.1 IRu	MU02.2 MMo
7	BI01.1 JHa	KE03.2 HNä	SAB33.1 Alk	FI03.1 TKu	KU02.3 IRu	MAA11.1 SHe	
8	LI01.3 TGr	FY12, LUMA.1 JRä	YH2 + MAB6 + MAB7. 2A LMi				
9	BI06.1 JHa						
10	Tuntikaavion ulkopuolella						
	BI08.1 JHa	MU07.1 MMo					
8B	Ykkösille, ti klo 13.55-15.10 / Valitse yksi päivä						
	OP01.3 MA-K						
9B	Ykkösille, ma klo 13.55-15.10 / Valitse yksi päivä						
	OP01.2 Ma-K						

OMA LUKUJÄRJESTYKSENI, JAKSOT 1-5

Jakso 1: 10.8. – 21.9.2022

Tunti:	MA	TI	KE	TO	PE
8.00-9.15	2	6	1	7	1
9.25-10.40	4	5	2	5	3
L	O	U	N	A	S
11.10-12.25	5	3	4	3	4
12.35-13.50	7	1	6	2	6
13.55-15.10	9	8	7	8	9
jatkuu -> 15.50 (-16.15)	9	8	9	8	

Jakso 2: 3.10. – 16.11.2022

Tunti:	MA	TI	KE	TO	PE
8.00-9.15	2	6	1	7	1
9.25-10.40	4	5	2	5	3
L	O	U	N	A	S
11.10-12.25	5	3	4	3	4
12.35-13.50	7	1	6	2	6
13.55-15.10	9	8	7	8	9
jatkuu -> 15.50 (-16.15)	9	8	9	8	

Jakso 3: 28.11.2022 – 26.1.2023

Tunti:	MA	TI	KE	TO	PE
8.00-9.15	2	6	1	7	1
9.25-10.40	4	5	2	5	3
L	O	U	N	A	S
11.10-12.25	5	3	4	3	4
12.35-13.50	7	1	6	2	6
13.55-15.10	9	8	7	8	9
jatkuu -> 15.50 (-16.15)	9	8	9	8	

Jakso 4: 7.2. – 27.3.2023

Tunti:	MA	TI	KE	TO	PE
8.00-9.15	2	6	1	7	1
9.25-10.40	4	5	2	5	3
L	O	U	N	A	S
11.10-12.25	5	3	4	3	4
12.35-13.50	7	1	6	2	6
13.55-15.10	9	8	7	8	9
jatkuu -> 15.50 (-16.15)	9	8	9	8	

Jakso 5: 11.4. – 22.5.2023

Tunti:	MA	TI	KE	TO	PE
8.00-9.15	2	6	1	7	1
9.25-10.40	4	5	2	5	3
L	O	U	N	A	S
11.10-12.25	5	3	4	3	4
12.35-13.50	7	1	6	2	6
13.55-15.10	9	8	7	8	9
jatkuu -> 15.50 (-16.15)	9	8	9	8	

KALENTERI

	ti	9.8.	Työpaikkakokous + Opettajien VESO-päivä
vko	pv	pvm	Ensimmäinen jakso 10.8. – 30.9.2022 (38 koulupäivää)
32	ke	10.8.	Kouluvuosi alkaa
	to	11.8.	
	pe	12.8.	Sipoon opiston tarjonnan esittely
33	ma	15.8.	
	ti	16.8.	
	ke	17.8.	
	to	18.8.	Ilmoittautuminen uusintaan päättyy
	pe	19.8.	
34	ma	22.8.	Enterin kokous klo 14.00-15.30
	ti	23.8.	
	ke	24.8.	Ykkösten ryhmäytymispäivä klo 9-13 + Uusintakoe klo 15.15 – 18.00
	to	25.8.	
	pe	26.8.	
35	ma	29.8.	
	ti	30.8.	
	ke	31.8.	Työpaikkakokous 15.15 – 16.45 + Kakkosten ja kolmosten vanhempainilta 18.00 -
	to	1.9.	A- ja B-ruotsin preliminäärikoe klo 11.10-17.10
	pe	2.9.	Koulukuvaus
36	ma	5.9.	A-englannin preliminäärikoe klo 11.10-17.10
	ti	6.9.	Preliminäärikoe, reaali (UE, ET, YH, GE, KE, TE)
	ke	7.9.	Preliminäärikoe, reaali (PS, FI, HI, FY, BI)
	to	8.9.	
	pe	9.9.	
37	ma	12.9.	YO äidinkieli, lukutaidon koe
	ti	13.9.	Enterin poistumisharjoitus klo 9.45
	ke	14.9.	YO reaali UE, ET, YH, GE, KE, TE
	to	15.9.	
	pe	16.9.	YO englanti, pitkä
38	ma	19.9.	YO ruotsi, pitkä ja keskipitkä
	ti	20.9.	YO matematiikka, pitkä ja lyhyt
	ke	21.9.	Palkin 8 koe iltapäivällä
<i>arv.vko</i>	to	22.9.	YO reaali PS, FI, HI, FY, BI
<i>arv.vko</i>	pe	23.9.	YO äidinkieli, kirjoitustaidon koe JA suomi toisena kielenä-koe
<i>arv.vko</i> 39	ma	26.9.	YO vieras kieli, lyhyt
<i>arv.vko</i>	ti	27.9.	
<i>arv.vko</i>	ke	28.9.	Työpaikkakokous klo 12.15 –
<i>arv.vko</i>	to	29.9.	Opettajien tiimiaika klo 12.30 – 14.00
<i>arv.vko</i>	pe	30.9.	

vko	pv	pvm	Toinen jakso 3.10. – 25.11.2022 (37 koulupäivää)
40	ma	3.10.	Ylimääräinen uusintakoe (yo-kirjoituksissa olleille)
	ti	4.10.	RO-tuokio klo 9.25-9.55
	ke	5.10.	Ykkösten vanhempainilta klo 18.00 –
	to	6.10.	
	pe	7.10.	
41	ma	10.10.	
	ti	11.10.	
	ke	12.10.	Opettajien VESO klo 16-19
	to	13.10.	
	pe	14.10.	Arviointiviikon arvosanat Wilmassa klo 12
42	ma	17.10.	
	ti	18.10.	Ilmoittautuminen uusintaan päättyy
<i>Syysloma 19.10. – 21.10.</i>			
43	ma	24.10.	
	ti	25.10.	Työpaikkakokous klo 14.15 –
	ke	26.10.	Uusintakoe klo 15.15 – 18.00
	to	27.10.	
	pe	28.10.	
44	ma	31.10.	Syksyn valmistajat: oppimäärä viimeistään valmis
	ti	1.11.	
	ke	2.11.	
	to	3.11.	
	pe	4.11.	
45	ma	7.11.	
	ti	8.11.	
	ke	9.11.	Lukioilta 9. luokkalaisille ja huoltajille klo 18.00 -
	to	10.11.	Viim. ilmoittautumispäivä kevään 2023 yo-kokeisiin (yo-tutkinnon aloittavat) Syksyn yo-tulokset koululla
	pe	11.11.	
46	ma	14.11.	
	ti	15.11.	
	ke	16.11.	Palkin 8 koe iltapäivällä
arv.vko	to	17.11.	
arv.vko	pe	18.11.	
arv.vko 47	ma	21.11.	
arv.vko	ti	22.11.	Työpaikkakokous klo 12.15 –
arv.vko	ke	23.11.	Opettajien tiimi-aika klo 12.30 – 14.00 Studia- messut abeille (vaihtoehto 1)
arv.vko	to	24.11.	Studia- messut abeille (vaihtoehto 2)
arv.vko	pe	25.11.	

vko	pv	pvm	Kolmas jakso 28.11.2022 – 6.2.2023 (38 koulupäivää)
48	ma	28.11.	RO-tuokio klo 9.25-9.55
	ti	29.11.	
	ke	30.1.	
	to	1.12.	
	pe	2.12.	
49	ma	5.12.	Itsenäisyysjuhla ja lakkiaiset klo 11.30 –
	ti	6.12.	<i>Itsenäisyyspäivä</i>
	ke	7.12.	Enterin kokous klo 14.00-15.30
	to	8.12.	Arviointiviikon arvosanat Wilmassa klo 12
	pe	9.12.	Ilmoittautuminen uusintaan päättyy
50	ma	12.12.	
	ti	13.12.	Lucia – juhla
	ke	14.12.	Uusintakoe klo 15.15 – 18.00
	to	15.12.	
	pe	16.12.	
51	ma	19.12.	
	ti	20.12.	
	ke	21.12.	Enterin joulujuhla
<i>Joululoma 22.12.2022 – 8.1.2023</i>			
2	ma	9.1.	Kevätlukukausi alkaa
	ti	10.1.	
	ke	11.1.	
	to	12.1.	Jatko-opintoinfo abien vanhemmille
	pe	13.1.	
3	ma	16.1.	
	ti	17.1.	
	ke	18.1.	
	to	19.1.	
	pe	20.1.	Avoimet ovet, "Päivä lukiossa"
4	ma	23.1.	Kurssipalaute-viikko
	ti	24.1.	
	ke	25.1.	Opettajien YS-aika
	to	26.1.	Palkin 8 koe iltapäivällä
<i>arv.vko</i>	pe	27.1.	
<i>arv.vko</i> 5	ma	30.1.	Preliviikko *)
<i>arv.vko</i>	ti	31.1.	Työpaikkakokous klo 12.15 –
<i>arv.vko</i>	ke	1.2.	Opettajien tiimi-aika klo 12.30 – 14.00
<i>arv.vko</i>	to	2.2.	
<i>arv.vko</i>	pe	3.2.	
<i>arv.vko</i> 6	ma	6.2.	

*) Preliviikon ohjelma, eli ns. preliminäärikokeiden aikataulu:

- 30.1.2023 ruotsi
- 31.1.2023 englanti
- 1.2.2023 äidinkieli
- 2.2.2023 matematiikka
- 3.2.2023 reaali (BI / FI / FY / HI / PS)
- 6.2.2023 reaali (ET / GE / KE / TE / UE / YH)

vko	pv	pvm	Neljäs jakso 7.2. – 5.4.2023 (37 koulupäivää)
6	ti	7.2.	
	ke	8.2.	
	to	9.2.	Penkkarit + Wanhojen Tanssit (iltaesitys)
	pe	10.2.	Wanhojen Tanssit (päiväesitys)
7	ma	13.2.	
	ti	14.2.	
	ke	15.2.	
	to	16.2.	
	pe	17.2.	
<i>Talviloma 20.2. – 26.2.</i>			
9	ma	27.2.	
	ti	28.2.	Kokeiden palautuspäivä + RO-tuokio Työpaikkakokous klo 14.15 –
	ke	1.3.	
	to	2.3.	Ilmoittautuminen uusintaan päättyy
	pe	3.3.	
10	ma	6.3.	
	ti	7.3.	Enterin koulutuskokous klo 14.00 – 15.30
	ke	8.3.	Uusintakoe klo 15.15 – 18.00
	to	9.3.	
	pe	10.3.	
11	ma	13.3.	
	ti	14.3.	YO äidinkieli, lukutaidon koe JA suomi toisena kielenä-koe
	ke	15.3.	
	to	16.3.	YO vieras kieli, lyhyt
	pe	17.3.	YO äidinkieli, kirjoitustaidon koe
12	ma	20.3.	YO vieras kieli, pitkä
	ti	21.3.	
	ke	22.3.	YO matematiikka, pitkä ja lyhyt
	to	23.3.	
	pe	24.3.	YO reaali PS, FI, HI, FY, BI
13	ma	27.3.	YO ruotsi, pitkä ja keskipitkä + Palkin 8 koe iltapäivällä
<i>arv.vko</i>	ti	28.3.	
<i>arv.vko</i>	ke	29.3.	YO reaali UE, ET, YH, GE, KE, TE
<i>arv.vko</i>	to	30.3.	
<i>arv.vko</i>	pe	31.3.	
<i>arv.vko 14</i>	ma	3.4.	Työpaikkakokous klo 12.15 –
<i>arv.vko</i>	ti	4.4.	Opettajien tiimiäika klo 12.30 – 14.00
<i>arv.vko</i>	ke	5.4.	
	to	6.4.	<i>Lomapäivä</i>
	pe	7.4.	<i>Pitkäperjantai</i>

vko	pv	pvm	Viides jakso 11.4. – 3.6.2023 (37 koulupäivää)
15	ma	10.4.	<i>2. Pääsiäispäivä</i>
	ti	11.4.	
	ke	12.4.	
	to	13.4.	
	pe	14.4.	
16	ma	17.4.	
	ti	18.4.	
	ke	19.4.	Kokeiden palautuspäivä + RO-tuokio Työpaikkakokous klo 14.15 –
	to	20.4.	
	pe	21.4.	Ilmoittautuminen uusintaan päättyy
17	ma	24.4.	
	ti	25.4.	
	ke	26.4.	Uusintakoe klo 15.15 – 18.00
	to	27.4.	
	pe	28.4.	Vappujuhla + Kevään valmistajat: oppimäärä viimeistään valmis
18	ma	1.5.	<i>Vappu</i>
	ti	2.5.	
	ke	3.5.	
	to	4.5.	
	pe	5.5.	
19	ma	8.5.	
	ti	9.5.	Enterin kokous klo 14.00 – 15.30
	ke	10.5.	
	to	11.5.	
	pe	12.5.	
20	ma	15.5.	
	ti	16.5.	Yo-tulokset koululla
	ke	17.5.	Ilmoittautuminen syksyn 2023 yo-kirjoituksiin päättyy (yo-tutkinnon aloittavat)
	to	18.5.	<i>Helatorstai</i>
	pe	19.5.	<i>Lomapäivä</i>
21	ma	22.5.	Palkin 8 koe iltapäivällä
<i>arv.vko</i>	ti	23.5.	Opettajien stipendi- ja arviointikokous klo 12.15 –
<i>arv.vko</i>	ke	24.5.	
<i>arv.vko</i>	to	25.5.	
<i>arv.vko</i>	pe	26.5.	
<i>arv.vko 22</i>	ma	29.5.	
<i>arv.vko</i>	ti	30.5.	
<i>arv.vko</i>	ke	31.5.	
	to	1.6.	Opiskelijakunnan kevättapahtuma
	pe	2.6.	Kokeiden palautustori + lakkiaisharjoitukset
	la	3.6.	Kevätjuhla ja lakkiaiset